

Historische Kring Maarssen

Uitg. Gebrs. Duiveman, Tienhoven.

TIENHOVEN.

6 Juli 1906.

Tante Cor.

31e Jaargang no. 3, augustus 2004

CAFE-RESTAURANT

**„GEESBERGE”
aan de Vecht
MAARSSSEN**

voor al
uw bruiloften en partijen

Michel en Cokky Heinsius
Zandpad 23 - Maarssen
Telefoon: 0346-561435

**RADIO - T.V.
ELECTR. HUISHOUDELIJK**

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Koetsveld Assurantiën

- * PENSIOENEN
- * HYPOTHEKEN
- * BELEGGEN
- * FINANCIERINGEN
- * LEASEN

Raadhuisstraat 15
3603 AV Maarssen

Telefoon: 0346-561 680/567 757
Telefax: 0346-560 869
Onderdeel van Nico Koetsveld Beheer BV

b o d y f a s h i o n

beenmode lingerie badkleding

Langebracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: B. Visschedijk, voorzitter, Mevr. M. Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346-575222, Mevr. A. Wolters-Dekkers, penningmeester, giro 2907376, J.H.W. van Bommel, H. Blaauw, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema, Mevr. H. Pouderoyen, B. de Ruiter, W. Klever en A. de Zwart.

Lid van verdienste: drs. W. Smits (10-02-94), C.W.P. Bloemendaal (27-02-03).

Erelid: N. van Tricht (10-02-94), Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000), J.H. Sagel (22-02-2001), B. de Ruiter (21-02-2002).

Redactie: B. de Ruiter, Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema.

Redactie-adres: Mozartlaan 5, 3603 BD Maarssen, tel.: 0346-565471.

Lidmaatschap: De leden bepalen zelf op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering de contributie voor het lopende jaar. Deze bedraagt thans € 12,00 voor leden, € 9,25 voor het tweede en elk volgende lid op hetzelfde adres. Een tweede lidmaatschap, maar dan zonder periodiek is ook mogelijk en kost slechts € 5,50. Leden in het buitenland betalen € 16,00 i.v.m. de verzendkosten.

Het lidmaatschap is per kalenderjaar, opzeggen vóór het einde van het kalenderjaar.

De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april).

Voor meer informatie en eventueel aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met de ledenadministratie, Mevr. A. Wolters-Dekkers, Mozartlaan 12, 3603 BH Maarssen, tel.: 0346-579940.

Werkgroep archeologie: H. Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346-562425.

Werkgroep archief/bibliotheek: H. Pouderoyen, Fazantenkamp 576, 3607 DG Maarssen, tel.: 0346-569133.

Verkoop losse nummers: B. de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen, tel.: 0346-563599.

ISSN: 1384-0967

31e Jaargang no. 3, augustus 2004

Verschijnt 4 x per jaar

Kringnieuws

Open Monumentendag 11 september 2004

De Open Monumentendag staat dit jaar in het teken van verdedigingswerken. Rondom Maarssen vinden we er diverse en daarvan zijn er een aantal geopend. Dat geldt onder andere voor Fort Maarsseveen, waar een uitgebreide tentoonstelling wordt ingericht. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de plaatselijke pers.

De activiteiten van de Kring in 2004/2005

Let u goed op want ook dit jaar zullen onze lezingen niet allemaal in de Open Hof plaatsvinden. De lezingen op dinsdag zijn meestal in de Merenhoef, maar we hebben ook nog een verassing. Voor leden zijn alle lezingen vrij toegankelijk, niet-leden betalen € 2.

Donderdag 30 september 2004, De Dom bestaat 750 jaar

We beginnen het jaar met een lezing van Stephan Vollenberg naar aanleiding van het 750-jarig bestaan van de Utrechtse Dom, dat dit jaar wordt herdacht. Voor dit jubileum is zelfs het in 1674 door een orkaan verwoeste middenschip herbouwd, zij het dat u het moet doen met een open constructie

van steigerpijpen!

Bij deze lezing is de geschiedenis van het Domplein het uitgangspunt. Het begint dus al bij het Romeinse castellum, gaat verder met vroege kerken die op deze plek hebben gestaan en het bisschoppelijk paleis waarvan nog wat resten aanwezig zijn. Daarna komen de Domkerk en de Domtoren het plein beheersen. Op zeker moment wordt de doorgang naar de Lange Nieuwstraat verbreed. Al lang zijn er plannen voor een herinrichting van het plein, waaronder een herbouw van een middenschip. Ook dit komt in de lezing aan de orde. Aanvang is, zoals altijd, 20.00 uur; de plek is de Open Hof, Kerkweg 60 in Maarssen. De spreker is historicus en heeft een speciale studie gemaakt van de geschiedenis van het Domplein.

Zaterdag 2 en 9 oktober 2004, wandeling met het Domplein als uitgangspunt

Een lezing met dia's over het Domplein is de moeite waard. We beseffen dat rondkijken ter plaatse een meerwaarde heeft. Zeker toen wij Stephan Vollenberg, de spreker bij de hierboven genoemde lezing, bereid vonden als gids op te treden, besloten wij een wandeling te organiseren. Deze vindt plaats op de zaterdagen 2 en 9 oktober en als het druk mocht worden ook op 16 oktober 2004. De wandelingen starten steeds om 13.00 uur, aan de voet van de Domtoren, bij de ingang van Flora's Hof aan de Servetstraat. Rond 15.00 uur zijn de wandelingen afgelopen. Dat is ruim op tijd om Muziek in de Domkerk te bezoeken, dat om 15.30 uur begint. Niet alleen zeer de moeite waard, maar ook nog eens gratis! Dat wil zeggen dat een vrije gift welkom is.

Op 2 oktober is er, na een gang over het Domplein, aandacht voor de Utrechtse verdedigingswerken. Op 9 oktober zal, na het Domplein, het Utrechtse kerkenkruis aandacht krijgen. Bij voldoende belangstelling zal op 16 oktober het thema aan de orde komen dat het meeste belangstelling trekt.

Deelname kost € 3 per persoon. Betalen ter plaatse aan de gids. De groepen zijn minimaal tien en maximaal rond twintig personen. Opgeven van tevoren bij onze penningmeester, Aukje Wolters, telefonisch tussen 19.00 en 20.00 uur, tel. 0346-579940. Opgeven op de avond van de lezing kan ook, mits er nog voldoende plaats is. Leden en niet-leden zijn welkom.

Donderdag 11 november 2004, de Nederlandse landschapsschilderkunst en Nicolaas Bastert

Deze avond hebben we een bijzondere lezing. In de eerste plaats omdat we een Maarssense deskundige bereid hebben gevonden voor ons op te treden en in de tweede plaats omdat de lezing plaatsvindt in een zaal van Slot Zuylen. Daar zit een nadeel aan: u moet twee trappen op. Kunsthistoricus Jaap Versteegh is bekend van Pygmalion Beeldende Kunst aan de Langegracht in Maarssen. De lezing die hij geeft gaat over voor hem zeer bekend terrein, namelijk over de ontwikkeling van de Nederlandse landschapsschilderkunst aan het einde van de negentiende eeuw. In de periode gebeurde er het een en ander, ook in onze omgeving. Daarom is er ook aandacht voor de Vechtschilders en dan vooral Nicolaas Bastert.

Aanvang 20.00 uur. Het aantal deelnemers is beperkt (80 personen) dus komt u op tijd!

Dinsdag 11 januari 2005, de Portugees-joodse begraafplaats in Ouderkerk aan de Amstel

Onder de titel "Sprekende Stenen" houdt de heer G. Hagenaar uit Ouderkerk aan de Amstel een lezing over de beroemde joodse begraafplaats in zijn woonplaats. Waarom deze begraafplaats op een plek waar niet eens joden woonden? Waarom sefardische, dus Portugese joden? Voor de pauze worden de achtergronden van deze bijzondere begraafplaats uit de doeken gedaan, er liggen maar liefst 27.000 joden begraven. Na de pauze wordt aan de hand van dia's een wandeling gemaakt over het kerkhof. Dan zult u zien dat een kerkhof ook een natuurgebied kan zijn. Schilders als Ruysdael blijken hier te hebben gewerkt.

De lezing vindt plaats in de Merenhoef, om 20.00 uur.

Donderdag 24 februari 2005 Algemene Ledenvergadering

Voor de pauze handelen we het huishoudelijk gedeelte af, dat dit keer misschien minder tijd zal nemen, omdat we het voorlezen door de secretaris m.i.v. 2005 hebben afgeschaft. In plaats daarvan vindt u in het periodiek van mei een kort jaarverslag.

Na de pauze, gaan we om ongeveer 21.00 uur, aan de hand van dia's van oude ansichtkaarten en andere afbeeldingen van Maarssen na wat er op bepaalde plaatsen is verdwenen of behouden. We doen dat door te vergelijken met hedendaagse opnamen. Een paar bestuursleden van de Historische Kring zullen hun licht laten schijnen over deze zaken, maar het publiek kan ook bijdragen aan de discussie. U hoort er t.z.t. nog meer van.

De laatste lezing zal waarschijnlijk zijn op **dinsdag 29 maart 2005** in de Merenhoef. We zijn op dit moment nog in overleg met een mogelijke spreker. Daar krijgt u in de komende periodieken meer informatie over.

Zaterdag 2 april 2005, jaarlijkse boekenmarkt in Bisonspoor

De boekenmarkt van de Historische Kring Maarssen is intussen een begrip. De samenwerking met de winkeliersvereniging Bisonspoor is uitstekend en daarom kunnen we ook volgend jaar weer terecht in het winkelcentrum in Maarssenbroek. Opgeven als huurder van een kraam kan al vanaf dit moment bij Benno Visschedijk (tel 0346-567596) of Henk Blaauw (tel 0346-562425). Verkocht worden boeken, (ansicht)kaarten, munten, postzegels, strips en ander 'plat goed'. Zoals bekend kan het publiek gratis voorwerpen laten taxeren door diverse deskundigen.

In principe vindt deze markt steeds plaats op de eerste zaterdag in april.

Zaterdag 14 mei 2005 onze jaarlijkse excursie, dit keer naar Alkmaar

Een stadswandeling en een boottocht staan op het programma en uiteraard krijgt u tussen de middag gelegenheid iets te eten en nog wat rond te kijken in deze gezellige oude stad, waar heel wat meer te zien is dan de bekende kaasmarkt. In het periodiek van februari 2005 komen verdere details aan bod.

Schenken

Van mevrouw Voskamp kregen wij een serie krantenartikelen, publicaties van Dick Dekker uit het UN. Van de heer Toon van Schaik kregen wij voor onze bibliotheek het boekje 'Verhalen uit de Nonnerie' geschreven door Gé van Schaik.

Eerder vermeldden wij voor de bibliotheek de reeks 'Trajecten in Utrecht' gekocht te hebben. Het deel 'Huizenonderzoek' was helaas uitverkocht. Een Maarssenbroeks lid keek in haar boekenkast, vond het ontbrekende deeltje en schonk het ons.

Van de Stichting Mant ontvingen wij deel IV van Mant Verwanten.

Wij zijn alle gulle gevers zeer dankbaar en hopen dat u aan ons denkt, voordat u iets weggooit, dat voor ons nog van waarde zou kunnen zijn.

Verstilde emotie. Beeldhouwkunst uit heden en verleden

In Museum Catharijneconvent is tussen 28 augustus 2004 en 14 augustus 2005 de befaamde middeleeuwse sculpturencollectie te zien. Lange tijd is deze verzameling niet te zien geweest. Het gaat hier om het mooiste overzicht in Nederland van de religieuze sculptuur in Middeleeuwen en de Renaissance. De tentoonstelling laat bovendien beelden zien van Pierre de Grauw, waarbij als het ware een dialoog ontstaat tussen de eeuwenoude kunst en die van de in 1921 in Utrecht geboren De Grauw.

Cursussen bij het Utrechts Archief

Al in het begin van de zomer verscheen de folder met cursussen, workshops en rondleidingen van het Utrechts Archief. Genealogie, paleografie, archiefonderzoek, huizenonderzoek en oude boerderijen zijn enkele van de onderwerpen. Misschien is er nog een plaats vrij? Kijkt u zelf op www.hetutrechts-archief.nl of bel naar N. Stoppelenburg, tel 030-2866682.

Website HKM

U kunt onze website vinden onder www.historischekringmaarssen.nl.

Ria Tijhuis, secretaris

IN MEMORIAM

Arnolda Hendrika Hogenhout-Hofman 30 april 1921-11 juli 2004

Twaalf juli bereikte ons het droevige bericht dat Nolda Hogenhout-Hofman, sedert februari 1995 erelid van de Historische Kring Maarssen, op zondagochtend 11 juli 2004 in het verpleeg- en zorgcentrum Snavelenburg te Maarssen was overleden. Voor ons, leden van de Historische Kring Maarssen, is haar heengaan een groot verlies. Omdat Nolda vele jaren lang zeer nauw betrokken was bij het reilen en zeilen van onze vereniging zullen we haar erg missen. Als lid van het eerste uur werd ze al snel bestuurslid en raakte zo betrokken bij veel activiteiten die de Kring zou opstarten. Het is echt moeilijk om zaken te bedenken waaraan Nolda en haar in 1996 overleden man Arie geen steentje bijgedragen hebben. Zo gaf ze vaak lezingen voor de Kring met door haar man vervaardigde dia's over haar geboorteplaats Maarssen en woonplaats Tienhoven. Het bijwonen van deze rondwandelingen door het dorp zoals ze de lezingen zelf noemde, waren door de grote parate kennis die ze over het Maarssen van haar jeugd had een waar genoegen. Zelfs een lezing over de door haar verzamelde pijpenkoppen, die vroeger veel in Maarsseveen en Tienhoven op het land gevonden werden, ging ze niet uit de weg. Toen ze na enig aandringen van onze kant toch maar aan de voorbereiding voor deze lezing begon, wist ze na korte tijd bijna alles over de fabricage van de kleipijp, de ouderdoms bepaling van de gevonden koppen, het gebruik van de pijpen, etc. en verzorgde zij, die zelf nimmer pijp, sigaar of sigaret rookte, een fantastische lezing over dit voor een dame niet alledaagse onderwerp. Ook voor het periodiek van de Kring, waarvoor ze interessante artikelen schreef en jaren in de redactie zat, is ze van grote betekenis geweest. Telkens wanneer voor een artikel of een genealogie door haar een nieuw feit in een archief opgediept kon worden, was Nolda weer even enthousiast als bij elke voorafgaande keer en een ieder waarvan maar enigszins verwacht mocht worden dat hij of zij ook belangstelling in het onderwerp had, werd onmiddellijk deelgenoot gemaakt van de nieuwste ontdekking. Ook het ontcijferen van oude handschriften (de paleografie) had haar, raspuzzelaarster als ze was, grote belangstelling. Ook deze kennis deelde ze graag met anderen, hetgeen resulteerde in door haar gegeven cursussen en een werkgroepje paleografie waarvan de Kring veel baat heeft gehad. Hoewel haar gezondheid de laatste jaren wel achteruit was gegaan, bleef zij eigenlijk tot eind verleden jaar nog bijzonder geïnteresseerd in de Historische Kring. Zo bleef ze trouw onze avonden bezoeken en was nog steeds actief bezig met de historie van Maarssen. Als het enigszins kon ging Nolda daarom op donderdagochtend voor onderzoek naar het oud archief van de gemeente Maarssen. Ook de wetenswaardigheden die ze daar opdiepte, deelde ze graag met anderen. Zelfs op haar ziekbed in het ziekenhuis in Nieuwegein vertelde ze over het laatste onderzoek waar ze zich mee bezig had gehouden. Ja, dat verhaal voor het periodiek over haar vroegere woonhuis aan de Langegracht en de bewoners die dat had gehad, hield haar tot het laatst nog enorm bezig. Naast haar vele bezigheden voor de Historische Kring verrichtte Nolda ook voor tal van andere organisaties als vrijwilligster werkzaamheden. Zo was ze ook actief voor de Kerk en het vrouwenwerk in Tienhoven, alsmede voor de Stichting Welzijn Ouderen Maarssen. Het was dan ook zeker zeer verdiend dat Nolda Hogenhout-Hofman in 1997 vereerd werd met een Koninklijke Onderscheiding. De tekst op haar rouwkaart: "Haar warme belangstelling voor en betrokkenheid bij de mensen om haar heen zullen we missen", kunnen we als leden van de Historische Kring Maarssen van harte beamen. Onze vereniging heeft een waardevol lid en lieve vriendin verloren! Haar beide kinderen, kleinkinderen en overige nabestaanden wensen we veel sterkte met het verwerken van dit grote verlies.

Hans Sagel

Kring Kroniek

Aktiviteiten van de Kring in het voorjaar van 2004

Zaterdag 15 mei vond onze jaarlijkse excursie plaats, dit keer ging de reis naar Gouda. Uiteraard bezochten we de kerk met zijn bijzondere gebrandschilderde ramen. De koster maakte van de rondleiding een ware one-man-show! De stadswandeling was een succes door de uitstekende gidsen. Mede

Deelnemers aan de excursie luisteren aandachtig naar de gids. Foto Ria Tijhuis.

door het fraaie weer werd het een geslaagde dag.

Zaterdag 5 juni de Jaarmarkt

Zoals altijd stond de Historische Kring Maarssen met een kraam op de jaarmarkt in Maarssen-dorp, op de eerste zaterdag in juni. Ook dit jaar hebben we veel leden ontmoet aan de kraam. Vijf mensen gaven zich op als nieuw lid, waardoor we nu ruim boven de duizend leden zitten.

De prijsvraag, waarbij men gebouwen en onderdelen ervan moest thuisbrengen, is gewonnen door mw. C. de Rijk uit Maarssen. Zij heeft haar boekenbon al ontvangen.

Bibliotheek: nieuwe aanwinsten

Zuilen toen Zuilen nog Zuilen was, deel III, W. van Scharenburg. Nog een deel heeft de heer Van Scharenburg kunnen samenstellen uit de verhalen die hem verteld of aangereikt werden door Zuilenaren. De verhalen in deel III hebben voornamelijk betrekking op de Tweede Wereldoorlog.

Buitenplaatsen in Utrecht van Michel Zeilmaker, uitgeverij Matrijs. Utrecht is dé buitenplaatsenprovincie van Nederland. Niet alleen trokken in de 17e eeuw de rijke Amsterdamse kooplieden naar de

oevers van Vecht en Angstel, in de 18e eeuw raakte ook de Utrechtse Heuvelrug in trek. Ook buiten deze twee bekende gebieden werden buitens aangelegd. In het boek wordt dieper ingegaan op de sociaal-historische en economisch- historische aspecten van buitenplaatsen in onze provincie. Het gaat hier specifiek om buitenplaatsen en niet om kastelen of burchten die een andere historische achtergrond hebben. Voor ons is ook interessant dat één der drie behandelde voorbeeld buitenplaatsen Gansenhoeve te Maarssen is. Het boek is ook verkrijgbaar in de boekhandel voor € 14,95.

Leven met water, de watereconomie van het Groene Hart, een uitgave van de Stichting Groene Hart. Historicus Harm Hoogendoorn en kunsthistorica Ingrid Appels geven een geheel nieuwe en goed gedocumenteerde visie op de watereconomie van het Groene Hart, van oudsher verbonden met water. Aan de orde komen onder meer natuur en landschap, ontgrondigen, verkeer, landbouw en ambachtelijke bedrijvigheid. Het boek bevat meer dan 280 oude en nieuwe foto's en kaarten, waaronder een losse kaart, de erfgoedkaart van het Groene Hart, waar ook Maarssen helemaal aan de rand nog op voor komt.

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.
De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.
U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 oktober 2004.

Van de penningmeester

Correctie in het Financieel Overzicht – Resultaten 2003

Helaas is er tijdens het overnemen van de cijfers uit het boekhoudsysteem voor het jaaroverzicht een typefout gemaakt. Bij de post portokosten is abusievelijk 60,95 vermeld in plaats van 60,75 euro. Het batig saldo is hierdoor ook 20 eurocent gunstiger en wel 507,98. euro. In de balans was wel het correcte saldo meegenomen.

Aukje Wolters, penningmeester/ledenadministratie

Eigenaren van Goudestein

Afb 1, In 1656 geschilderd portret van Joan Huydecoper I, (1599-1661) Ridder van het Zweedse Rijk, Heer van Maarsseveen, Neerdijk, Tamen en Blokland. Burgemeester en Schepen van Amsterdam, Bewindhebber van de Oost Indische Compagnie. Op de achtergrond is vaag het in zijn opdracht gebouwde, oude Goudestein te zien. Het schilderij, olieverf op linnen is een kopie naar het origineel van Bartholomeus van der Helst (1613-1670). Eenzelfde schilderij bevindt zich in het Koninklijk Paleis te Amsterdam.

In 1997 verscheen het door Luuc Kooymans geschreven boek, "Vriendschap en de kunst van het overleven in de zeventiende en achttiende eeuw". Een boeiend boek, dat een geweldige hoeveelheid informatie verschaft over de families Van der Meulen en Huydecoper van Maarsseveen. Een echte aanrader voor een ieder die geïnteresseerd is in de geschiedenis van Maarssen. In het boek zijn, naast portretten van beschreven personen, ook stukjes stamboom van de genoemde families opgenomen. Hetgeen, alleen al vanwege het feit dat nogal wat personen in de familie Huydecoper dezelfde voornamen dragen, geen overbodige luxe is. Toen ik indertijd het boek las, kwam bij mij de gedachte op eens uit te zoeken wie van de beschreven Huydecopers, in Maarssen hadden gewoond en eigenaar van Goudestein waren geweest. Op dat moment wist ik hierover niet veel meer dan dat deze familie vanaf 1608 tot 1938 onafgebroken in het bezit van Goudestein was geweest. De eerlijkheid gebiedt me te vertellen dat ik daar toen niet helemaal uit ben gekomen. Daarvoor was de gang van zaken bij het vererven van de Huydecoper-bezittingen soms toch wat al te ingewikkeld. Maar gelukkig was Jan Witte zo vriendelijk om eens naar mijn lijstje te willen kijken en met zijn genealogische kennis en hulp was ik in staat de eigenaren van Goudestein vanaf Jan Jacobszn. Huydecoper, die op 1 mei 1608 voor 900 gulden 'een hoeve lants mette huysinge, drie bergen, schueren ende duyvenhuys ende alle t gene daer inne aert ende nagelvast is, opde voorsegde landen staende met oock de boomgaert' kocht, chronologisch op papier te krijgen. Nu dit jaar herdacht wordt dat het huidige huis Goudestein 250 jaar geleden is gebouwd en tegelijkertijd veel aandacht aan de familie Huydecoper van Maars-

seveen zal worden besteed, leek het mij een goed idee mijn lijstje in dit periodiek te publiceren. Voor deze gelegenheid is het oorspronkelijke eigenarenlijstje, dat alleen uit de (vetgezette) jaartallen en persoonsnamen bestond, ter verduidelijking aangevuld met wat nadere gegevens over de betrokken personen. Zo zijn bijvoorbeeld het jaar van geboorte en overlijden tussen rechte haakjes [...] achter de persoonsnamen gezet. Hiermee worden de onderlinge familierelaties wat duidelijker en zijn de betreffende personen in andere literatuur gemakkelijker terug te vinden. Tevens zijn van enige van de beschreven Huydecopers afbeeldingen opgenomen. De hiervoor gebruikte schilderijen en bustes zijn allen thans nog op Goudestein aanwezig. De foto's zijn recent, speciaal voor dit artikel, gemaakt door Hans van Bommel. Wanneer men oog heeft voor heraldiek valt meteen op dat de lijsten van de schilderijen rijk versierd zijn met de wapens van de Huydecopers en vele andere aanverwante families, zoals Van der Muelen, Coymans, Geeme, Trip, etc. Behalve bij de schilderijen komt de heraldiek in en rond Goudestein ook op vele andere plaatsen terug. In een volgend artikeltje hoop ik hier uitgebreider

Afb 2, Marmeren borstbeeld van Joan Huydecoper II, Heer van Maarsseveen, etc. Geboren te Amsterdam 21 februari 1625, overleden te Amsterdam 1 december 1704. Van zijn vader bestaat een identiek marmeren borstbeeld, dat vervaardigd is door de Antwerpse beeldhouwer Quellyn, die veel werk van marmer voor het stadhuis op de Dam maakte. Mogelijk is ook dit beeld door dezelfde kunstenaar of diens zoon, die beide hetzelfde vak beoefende, gemaakt.

Afb 3, Marmeren borstbeeld van Sophia Coymans, volgens het opschrift op de sokkel: Echtgenote van de weledel gestrenge Heer Joan Huydecoper van Maarsseveen. Geboren 3 januari 1635, Overleden 22 februari 1714.

op in te gaan.

1)-1608, Familie Claes Lenartszn. Volgens een oude verkoopakte in het zogenoemde Huydecoperarchief, (Utrechts Archief – Inventarisnummer 1149-3), getekend op 1 mei 1608, verkopen meerdere kinderen en erfgenamen van Claes Lenartszn voor de som van 900 gulden de gronden en opstallen van een boerderij in Maarssen, de plaats waar thans het Maarssense gemeentehuis Goudestein ligt, aan Jan Jacobszoon Huydecoper.

2) 1608-1624, Jan Jacobszn Bal, zich noemende Jan Jacobszn. Huydecoper [1541-1624], gehuwd met (1) Lysbeth Hendriksdr van Woude en (2) Lysbeth Gerritsdr van Gemen [1566-1652].

3) 1624-1661, Joan Huydecoper I (Sr) [1599-1661], zie afbeelding 1, gehuwd met (1) Elisabeth Jansdr. Bisschop [.....-1622] en (2) Maria Coymans [1603-1747], zoon van 2. Een van de belangrijkste Huydecopers, hij was een financieel gezien zeer geslaagd koopman en gerespecteerd bestuurder in Amsterdam. Door koningin Christina van Zweden in de adelstand verheven en de eerste Huydecoper die ambachtsheer van Maarsseveen en Neerdiijk werd. Is degene, die als een hedendaagse pro-

Afb 4, Geschilderd portret, olieverf op linnen van Jan (Joan) Huydecoper, geboren 11 maart 1693, overleden 2 april 1752. Ridder van het Zweedse Rijk, Heer van Maarsseveen, Neerdijk en Nigtevecht. Onbekende meester. Opvallend rijk versierde lijst voorzien van familiewapens.

Afb 5, Geschilderd portret, olieverf op linnen, van Maria Agatha Reael (1695-1731). Werd in 1721 de eerste echtgenote van J(o)an Huydecoper van Maarsseveen.

jectontwikkelaar zijn bezitting, de ambachtsheerlijkheid Maarsseveen, tot groei en bloei bracht. Was bevriend met vele vooraanstaande kunstenaars in zijn tijd en voorzag velen van hen van opdrachten, zoals de architect Vingboons, de schilders Bartholomeus van der Helst, Govert Flinck en Jan van der Heyden en de schrijvers/dichters P.C. Hooft, C. Barlaeus, Constantijn Huygens en Jan Vos.

4) 1661-1704, Joan Huydecoper II (Jr) [1625-1704], gehuwd met Sophia Coymans [1636-1714], zoon van 3. Net als zijn vader koopman en ook schepen en burgemeester in Amsterdam. De verhouding met zijn dominante vader was dikwijls niet zo best. Luuc Kooymans geeft daar in zijn bovengenoemde boek mooie beschrijvingen van. In de gang op de bel-etage van Goudestein staan twee marmeren borstbeelden op houten sokkels. Dit zijn portretten van deze Huydecoper en zijn vrouw Sophia Coymans. Zie de afbeeldingen 2 en 3.

5) 1704-1744, Jan Elias Huydecoper [1669-1744], gehuwd met Agatha Hasselaer [1670-1741], jongste zoon van 4. Als hij Goudestein en titels erft, is zijn oudere broer Joan [1656-1703] al overleden, deze was gehuwd met Maria Temminck [1662-1703]. Hun zoon, Balthasar Huydecoper [1695-1778], Baljuw van Texel, is vooral bekend geworden als schrijver. Balthasar Huydecoper vocht juridisch langdurig zijn passeren als Heer van Maarsseveen aan. Jan Elias Huydecoper was ondermeer ook eigenaar van Cromwijck en Gansenhoeft. In 1732 koopt hij Silverstein en voegt dit buiten bij Goudestein. Later wordt Silverstein koetshuis en twee woningen. Tegenwoordig zijn hierin het Museum Maarssen en het Drogisterij Museum gevestigd.

6) 1744-1752, Joan, ook Jan Huydecoper genoemd [1693-1752], zie afbeelding 4, gehuwd met (1) Maria Agatha Reael [1695-1731] en (2) Sophia Maria Agatha van der Muelen [1705-1793], zoon van 5. De geschilderde portretten van Jan Huydecoper en zijn twee echtgenotes hangen in de tegenwoordige trouwzaal van het gemeentehuis. Beide echtgenotes, hun moeders waren Huydecopers, waren nichten van hem. Met name het leven van Maria Agatha Reael, zie afbeelding 5, zijn eerste vrouw verliep tragisch. Zij was sinds haar tiende wees en werd vanaf haar zestiende in huis genomen door haar oom en tante Huydecoper, de vader en moeder van Jan. Op haar 26ste trouwde zij met Jan Huydecoper en zodoende kwam via haar ook de titel 'Heer van Nigtevecht' in de familie Huydecoper terecht. Het huwelijk van Jan en Maria Agatha bleef kinderloos. Na tien jaar raakte ze uiteindelijk in verwachting maar overleed bij de bevalling. Het kind, een dochtertje, stierf vier dagen later. Jan Huydecopers tweede vrouw, Sophia Maria Agatha van der Muelen, zie afbeelding 6, overleefde hem tientallen jaren en overleed op de, voor die tijd, zeer hoge leeftijd van 88 jaar. Kort na het overlijden van haar man begon zij met de bouw van een nieuw, moderner Goudestein, dat thans het gemeentehuis van Maarssen is.

7) 1752-1793, Sophia Maria Agatha van der Muelen [1705-1793], echtgenote van 6. De bouwvrouw van het huidige Goudestein, de eerste steen van het gebouw werd gelegd op 5 oktober 1754, door Willem Huydecoper [1744-1815], tweede zoon van 6 en 7.

8) 1793-1797, Willem Huydecoper [1744-1815], Heer van Nigtevecht, Commissaris Wisselbank, Secretaris stad Amsterdam, Hoogheemraad van Zeeburg en Diemerdiijk. Gehuwd met met Constantia Isabelle Ferdinand van Weede. Was wel eigenaar van Goudestein maar geen ambachtsheer van Maarsseveen, dat was namelijk zijn oudere broer Jan Elias Huydecoper [1735-1808], gehuwd met (1) Isabella Agnete van Lockhorst [1733-1764] en (2) Anna Elisabeth van Schuijlenburgh [1732-1807]. Jan Elias Huydecoper, bewoner van Goudestein en/of Silverstein, was behalve in de handel ook politiek actief. Hij bekleedde hoge posten in de stadsregering van Amsterdam en in de Staten van Holland en bezat via zijn vele contacten invloed in de landsregering. Zijn echtgenote Isabella Agneta van Lockhorst was een nicht van Isabella Agneta Elisabeth van Tuyll van Serooskerken of anders gezegd van de beroemd geworden schrijfster Belle van Zuylen. Hun beider grootmoeder Isabella Agneta Hoeufft had dezelfde voornamen.

9) 1797-1836, Joan Huydecoper [1769-1836], zoon van Jan Elias Huydecoper [1735-1808] uit het tweede huwelijk, Heer van Maarsseveen maar ook eigenaar van het huis Groeneveld te Baarn (1795-1836). Gehuwd met (1) Maria de Wijk [...-1793], (2) Sophia Adriana ten Hove [1778-1818] en (3) Johanna Louisa van Tets [1777-1864]. Volgens de overlevering kon deze Huydecoper, die Directeur van de Nederlandse Bank was, over eigen grond van Groeneveld in Baarn naar Goudestein in Maarsseveen wandelen. Bij zijn tweede vrouw, Sophia ten Hove, had Joan Huydecoper één zoon, Jan Elias Huydecoper [1798-1865]. Deze was Heer van Zeist en gehuwd met Maria Isabella Anne Josine Charlotte Taets van Amerongen. Zij kregen zeven kinderen, waaronder als oudste zoon no: 10.

10) 1836-1890, Jhr. Mr. Joan Huydecoper [1821-1890]. Werd in 1856 Burgemeester van Maarssen, Maarsseveen en Maarssenbroek, bleef burgemeester van Maarssen en Maarsseveen toen Maarssen en Maarssenbroek in 1857 samengevoegd werden tot één gemeente. In 1858 werd hij lid van de Eerste Kamer van de Staten Generaal. Gehuwd in 1849 met Jkvr. Louise Reiniere Jeanne Antoinette Ram [1827-1904]. Het opvallende alliantiewapen boven de ingang van Goudestein aan de Vechtzijde toont hun familiewapens. Het echtpaar schonk ter gelegenheid van hun vijftienvigjarig huwelijksfeest aan de kerk in Tienhoven een zilveren, vierkante broodschaal. Deze schaal is bij de avondsmaalvierting nog steeds in gebruik. Burgemeester Huydecoper was een voorstander van de droogmaking van de Bethunepolder en spande zich hier erg voor in.

11) 1890-1911, Jan Elias Huydecoper [1850-1911], zoon van 10. Formeel was hij eigenaar van Goudestein, maar woonde voor zover bekend altijd elders.

12) 1911-1929, Mr. Dr. Willem Herman Johan Royaards [1857-1929], gehuwd met Louise Johanna Huydecoper [1862-1938], dochter van 10. Was o.a. lid van het College van Gedeputeerde Staten van Utrecht, bewoonde 's winters tevens het huis Janskerkhof 13 in Utrecht.

13) 1929-1938, Louise Johanna Huydecoper [1862-1938], echtgenote van 12, eigenaresse van Goudestein na het overlijden van haar man.

14) 1938-1951, Louise Reiniera Jeanne Antoinette Royaards, dochter van 12 en 13. Woonde als

eigenaresse niet in het huis. Het wordt in deze periode verhuurd aan diverse gebruikers. Biedt tijdens de oorlogsjaren o.a. onderdak aan evacuees uit Limburg.

15) 1951-1955, Benudina Maria Snijders-Royaards & Hermance Romondt Vis-Royaards, nichten en erfgenamen van 14. Verkopen het vanaf 1940 enigszins verwaarloosde huis aan de gemeente Maarssen.

16) 1955-heden, Gemeente Maarssen, Het besluit, om de buitenplaats Goudestein met aan- en toebehoren, te weten het koetshuis met paardenstal en twee woningen, kwekerij met opstallen en oranjerie en het park met vijver, alsmede een deel van het Zandpad en de Diependaalsedijk, met het daarbijbehorende plantrecht en de daarop staande bomen, te kopen werd genomen in de openbare raadsvergadering van 24 februari 1955. De prijs die de gemeente hiervoor betaalde was f 75.000. Hierbij kwam nog wel de verplichting, dat de gemeente Maarssen de tuinbaas, de heer J. van den Brink, tot zijn pensioengerechtigde leeftijd in zijn functie zou handhaven en de te zijnen aanzien gestelde pensioenverplichtingen zou overnemen. Sinds 19 januari 1961 is Goudestein, na een eerste grondige opknapbeurt, in gebruik als gemeentehuis van Maarssen. Ter herinnering aan dit heuglijke feit werd, net als de bij de eerstesteenlegging door Willem Huydecoper, een gedenksteen aangebracht in de voorgevel. Na het gereedkomen van het gemeentelijk administratiekantoor aan de Endelhovenlaan (1990) heeft Goudestein vooral een representatieve functie gekregen. Behalve de raads- en trouwzaal en wat vergaderruimten vinden we er de kamers van het College van B&W en het bestuurssecretariaat. Wie kennisneemt van de tegenwoordige (vraag)prijs van soortgelijke buitenhuizen in de Vechtstreek kan slechts concluderen dat de gemeente Maarssen in 1955 met Goudestein een buitengewoon goe-

Afb. 6, Geschilderd portret, olieverf op linnen, van Sophia Maria Agatha van der Muelen (1705-1793). Tweede echtgenote van J(o)an Huydecoper van Maarsseveen. Waarschijnlijk de opdrachtgeefster voor de bouw van het huidige Goudestein.

de aankoop deed. Waarlijk een wijs besluit. Ons aller gemeentehuis is nog immer een bezit om trots op te zijn!

Hans Sagel

Kruidenieren aan de Termeerweg

Ach nee... daar weet ik niet veel meer van... dat is zo lang geleden. Een oude mevrouw met zilvergrijs haar, de handen aan een rollator, kijkt wat lachend. Natuurlijk wil ik er wel wat over vertellen... vervolgt ze. De dochter knikt haar bemoedigend toe. Doe maar moeder...

Weken later volgt een gesprek met mevrouw Kroon-Post van de Pieter de Hooghstraat. Ook nu weer keurig gekapt, zilverwitte krulletjes. Lichte, heldere kijkers die iets uitstralen van... nou, kom maar op met de vragen... Op die vragen komt bedachtzaam een antwoord. Soms is het... nee, dat weet ik echt niet meer. Vaker is het oh ja... en volgt, door handgebaren begeleid, zeer bruikbare informatie. Hoe het er allemaal toeging in de grutterswinkel op het hoekje van de Termeerweg, daar waar deze de Emmaweg kruist.

Het kruidenieren van 1936 tot 1948 ... een tijdsbeeld

Hendrika Post is in Zuilen geboren op 16-7-1915. Na de lagere school moest ze al snel in het huis houden werken bij anderen. Een dienstje... heette dat. Ze is dan veertien, vijftien jaar.

Ze ontmoet Hendrik van Uiter (1912-1956) en een dag voor haar eenentwintigste verjaardag (15-7-1936) trouwen ze. Henk van Uiter heeft een technische opleiding gehad en werkt samen met een goede vriend in de bouw. Het zijn de crisjaren en zijn werk biedt weinig perspectief. Uitkijken naar iets anders...

In Maarssen hebben de dames Van Dorp aan de Termeerweg een kruidenierswinkelje. Ze willen er mee stoppen en met hulp van vader Van Uiter, werkzaam bij de Nederlandse Spoorwegen, kunnen Henk en Riek de overnamesom betalen. Het winkelpand huren ze.

In 1936 is een vestigingsvergunning niet nodig, een middenstandsdiploma of iets vergelijkends... welnee, in die jaren kon iedereen zich vrij vestigen. En dat werd ook gedaan gezien het grote aantal neringdoenden in die jaren.

Vol goede moed beginnen de twee jongen mensen. Nooit gedacht dat ik ooit nog eens achter een toonbank zou staan... zegt mevrouw Kroon (na het overlijden van haar man jaren later hertrouwd). Wennen, jazeker. Maar wel leuk en natuurlijk druk. Er worden in de komende jaren zes dochters geboren. Dat vraagt aandacht. Manlief doet vanzelfsprekend het meeste werk in de winkel, trekt er op uit. Dankzij hun beider families in Utrecht hebben ze daar nogal wat klandizie. Henk gaat iedere donderdag de boekjes ophalen. De bestelde grutterswaren worden dan de

zaterdag daarop thuisbezorgd. De mandfiets volgeladen. Jazeker, in de winter langs het kanaal was dat best wel zwaar... mevrouw Kroon knikt nadenkend. Al pratend wordt haar beeld van die jaren helderder. Een grijs verleden - bijna zeventig jaar geleden - gaat kleur krijgen.

Nee, druk was het toch niet. Een kleine klantenkring. Moet je weten... tegenover ons had De Kruif zijn kruidenierswinkel. Aan het begin van de Emmaweg (nr.11) was weduwe Sneller en, ook tamelijk dichtbij, aan de Parkweg was de winkel van Otten. En dan was er een tijdlang in de Termeerweg bij Bethel, Van Haaften met een winkelje. Geen vetpot dus... Denkend aan al die bedrijfjes... eenmanszaakjes... wat een gescharrel... en dan nu... Supermarkten !! Een lachje rond de lippen... om die onvermoede verandering.

Zand, zeep en soda... is het directe antwoord op de vraag van wat er zoal verkocht werd. En wat die zeep betreft... met een soort troffel (tja hoe zou je dat nu noemen) werd uit een groot blik de zeep op dubbelgevouwen grauw papier geschept, afgewogen... nog een likje erbij om het pond rond te maken en zorgvuldig toegevouwen. Ja, als mijn man er niet was dan stond ik in de winkel. Wie anders? Alle dagen open van acht tot 's avonds tien uur. En dan, met een rimpel, nou misschien alleen zaterdag tot tien uur 's avonds... En de andere dagen eerder. Nee, als er een klant na sluitingstijd kwam moest je toch helpen natuurlijk. De klant is koning... Nee, nooit vakantie. De feestdagen en zondag natuurlijk. Ja, dan naar de gereformeerde kerk. Jammer dat weduwe Sneller ook gereformeerd was...? Ach... concurrentie... tja... de schouder gaat wat omhoog... dat weet ik zo niet... Nee, we hebben

Deze afbeelding uit het boekje Maarssen in oude ansichten, deel 1 en 2 van Dick Dekker toont de zusters Van Dorp bij hun winkel, die in 1936 wordt overgenomen door het kersverse echtpaar Van Uiter.

nooit met prijzen gestunt... ik weet niet eens of dat wel mocht... je had vaste inkooprijzen en voor de verkoop zal dat ook wel zo zijn gegaan. Geld was toch altijd een probleem. De bij de groothandel bestelde waren werden onder rembours verzonden, dus bij aflevering contant betaald. Ik weet nog... de vinger wijst mee... dat ik een keer geld moest lenen van buurvrouw Grimm. Gelukkig een goede vriendin en gelukkig... zij kon het voorschieten!

Alleen kruidenierswaren werden verkocht, geen zuivel. Melk, boter en kaas was bij de melkboer, vleeswaren bij de slager en voor vers fruit en groente was er de groenteboer. Enkel dus grutterswaren. Suiker en meel, zeep (dubbele stukken Sunlight) en zout, koekjes en snoepjes. Bijna alles werd in grote blikken of papieren zakken aangeleverd en op de toonbank in zakjes afgewogen. Puntzakjes voor lichtgewicht, minder dan een pond en rechthoekige zakken - alles grauw papier - voor pond en kilo. Oh ja, de weegschaal werd ieder jaar geijkt en de losse gewichten ook. Nee, verder was er geen enkele controle. De Keuringsdienst van Waren...? Mevrouw Kroon schudt haar hoofd. Nee, er kwam

nooit inspectie. Netheid, reinheid... je zorgde dat de boel keurig aan kant was... klanten zouden wegblijven anders. Nee, ze verkochten geen bederfelijke waar. Van muizen en ander ongedierte kan mevrouw Kroon zich niets herinneren. Nu rondkijkend in de kamer ziet alles er 'proper' uit. Zo was het natuurlijk ook in de winkel.

De toonbank... nou, de weegschaal aan de ene kant. Aan de andere kant een grote koffiemolen. De bonen konden naar wens - gratis- gemalen worden. Net als Michiel de Ruyter draaide zij aan het grote wiel... Van Nelle en Douwe Egberts, zeker. Buiten een groot emaille bord met reclame voor Van Nelle's koffie en thee. Ach, wat is daar mee gebeurd... en die koffiemolen, waar is die gebleven...? Rimpels met vraagtekens. Jam uit blikken geschept kwam in een meegebracht potje of in papier. Gesorteerde koekjes kwamen uit een vierkant metalen met papier beplakt blik van Verkade. Beschuiten waren per rol verpakt, dat kon dus zo over de toonbank. Gedroogde appeltjes en pruimedanten, erwten en spliterwten en bruine bonen en rijst en havermout en gort. Alles in bakken met een grote metalen halfronde opscheplepel. Waren die houten voor-

Afb.2.1936, een gelukkig bruidspaar voor hun winkel.

raadbakken niet blauw geverfd... een hygiënische kleur die onder andere vliegen weghield...? In de lade een potlood en boekjes van de klanten. De meesten rekenden op zaterdag af. Dan rinkelde eindelijk geld in de kassa. Vooroorlogs geld. Halve en hele centen, vierduitstukken (2,5ct) vierkante stuivers. Dubbeltjes en kwartjes en halve guldens. En dan de grote zilveren guldens en rijksdaalders. Toen ze begonnen was het zilvergeld met koningin Wilhelmina. Nee, gouden vijfgulden stukken en gouden tientjes... nee, daar werd nooit mee betaald. Gelukkig maar, want misschien was er wel niet voldoende wisselgeld...! In de oorlog kwam er zinkgeld en verdween de koningin (in de spaarpot). De administratie deed haar man, de boekjes uitrekenen. Kijken of de kassa klopte. Of ze zich wel eens verrekende...? Waarschijnlijk nooit ten nadele van de klant, die lette in die jaren wel degelijk op de kleintjes.

Oh ja, we hadden glazen stopflessen met zuurtjes en balletjes. Zwarte balletjes, vierkant en

zoet. Zuurtjes in papiertjes, toffees... dropjes..., per ons verkocht in een klein formaat puntzakje. Wat zal het in die tijd gekost hebben? ...een centkwestie. Chocoladerepen van Kwatta met het soldaatje erop. Kon je die niet sparen... wat kreeg je dan? Mevrouw Kroon kan zich herinneren - ja echt, ook voor de oorlog - van Piggelmeeboekjes van Van Nelle. De boekjes moest je betalen, de plaatjes kreeg je op punten. Begon het niet zo:

Verborgen in het diepst der duinen... je hoort er nauwelijks nog de zee

Woonde in een pot, heel lang geleden het dwergenpaartje Piggelmee....

In de oorlog werd het er niet makkelijker op. Door het distributiesysteem vielen de Utrechtse klanten af. Iedere gemeente bepaalde zelf op welke genummerde bon iets gekocht kon worden. En Utrecht deed het anders dan Maarssen. Dat was pech.

Een lichtpuntje was dat ze in de winkel een grote voorraad zout hadden. Kijk aan... een ruilmiddel. Mevrouw Kroon vertelt hoe ze naar Kampen ging in het laatste oorlogsjaar, samen met een schoonzus op de bakfiets. Ze kwamen terug met aardappelen. Ik weet nog dat we dwars door Utrecht fietsten en aangehaapt werden...

Nog geen dertig was ze. Zes dochters van zeven tot ruim een jaar. Is er in die jaren nog gelegenheid voor ontspanning... heeft ze vriendinnen...? Ja, mevrouw Grimm is al genoemd. In het begin was er ook opoe Geurtsen van de Beekweg, waar ze toch wel regelmatig een bakje koffie ging halen en die voor haar sokken stopte en verstelwerk deed. Een paar jaar zingen op Excelsior - Steeds Hoger ???? - en vlak na de oorlog samen met mevrouw Pars van de overkant naar de NCVB (Ned.Christen Vrouwen Bond). We moesten voor de vergadering zelf altijd een kopje meenemen... zegt ze lachend.

Ja, mijn man moest soms onderduiken. Eerst in het keldertje onder de kamer en later bij kwekerij Van Vredendaal. Buurman De Kruij die daar werkzaam was, had daar voor gezorgd.

Gelukkig geen honger gehad. Dat gedoe met die bonnen. Allemaal opplakken (met stijfjel..?) en dan bij het Gemeentehuis inleveren om een toestemmingsbewijs te krijgen voor nieuwe voorraad. Het moest gedaan worden om de winkel draaiende te houden.

Henk van Uiterd werd in 1939 gemobiliseerd en vocht als soldaat mee op de Grebbeberg. Verlo-

ren strijd. In uniform door de bossen en bij een boer burgerkleding kunnen bemachtigen. Een spannende tijd. En na de oorlog wordt het militair zijn een mogelijkheid om aan de toch benarde strijd om het bestaan te ontsnappen. Na de oorlog moet een leger opgebouwd worden. Van Uiter t meldt zich aan en wordt beroepsmilitair. Het betekent het einde van de winkel. De voorraad wordt overgedaan aan Chr. Odijk, die in de Friezenbuurt een winkel heeft. Het is dan 1948. Loodgieter Smid koopt het

pand, ze moeten verhuizen. Het leven wordt totaal anders. Nu met vast inkomen en meer tijd voor het gezin. Ja, echt helemaal anders. Terugkijkend op die periode... tja, een voorbij tijd. Niet te vergelijken. Oh ja, ze heeft wat afgepraat aan de toonbank, of meer nog geluisterd naar de pratende klant. Daar was tijd voor, de klant nam er tijd voor. En of je wilde of niet... die klant was toen nog werkelijk koning!

Auke Hoekstra

In memoriam

Op 23 juli j.l. overleed in het woon- en zorgcentrum Maria Dommer mevrouw J.P. Zwijns-Brink.

Zij werd geboren in 1912. Haar vader, de heer J. Brink, had een tuinderij aan de Amsterdamse Straatweg, waar nu de firma Mattijsen is gevestigd. Daar groeide zij op.

Mevrouw Zwijns was op 11 september 1972 één van de oprichters van de Historische Kring Maarssen. Zij was bestuurslid van de oprichting tot 1984. Bij haar afscheid werd zij zeer terecht benoemd tot lid van verdienste. Gedurende die periode, meer dan elf jaar, werden alle bestuursvergaderingen in haar huis gehouden. Het waren er meer dan honderd. Zij bouwde in die jaren voor de Kring een verzameling op van krantenknipsels over Maarssen. Het algemene archief bevond zich in haar huis. Zij verzorgde dat zeer punctueel. Ook maakte zij samen met een ander bestuurslid iedere drie maanden het periodiek klaar voor bezorging.

Zeker mede door haar inbreng was de sfeer in het bestuur vriendschappelijk. Bij haar afscheid kregen alle bestuursleden een zelfgeweven wollen sjaal cadeau.

Hanny we zullen ons jou blijven herinneren als een lieve vrouw en een heel trouw bestuurslid.

Arie de Zwart

De Langegracht te Maarssen

Deel 19

Afb.1. Langegracht 39, juni 1966.

Dit keer nemen we maar eens twee panden onder de loep.

Op de hoek van de Stokmansteeg staat het pand Langegracht 39. Het is een 19e eeuwse grachtenpand met een geprofileerde lijstgevel en schuifvensters. De deur, hier op de foto van juni 1966, zit in het midden van het huis, maar wordt nu niet meer als zodanig gebruikt. De ingang is verplaatst naar de steeg, waar een aanbouw is gebouwd. Typisch is het ronde venster met kruisverdeling in de zijmuur in het steegje. Aan de voorgevel zijn, boven de schuifvensters met zes ruitjes, fraaie muurankers geplaatst. In 1977 werd het pand voor f. 90.000 gerestaureerd en aan de toenmalige eisen aangepast.

De Stokmansteeg is vernoemd naar de familie Stokman, die hier in de 18e eeuw woonde. De steeg werd vroeger ook wel de Van Eetensteeg

genoemd, naar de timmerman Van Eeten, die de daggeldershuisjes, die inmiddels weer zijn afgebroken, in de steeg heeft gebouwd.

In 1848 woonde op nummer 39 boven, Maria van der List, de weduwe van Arie van Putten, 'een waschvrouw'. Beneden woonde Ywema, een boekbinder, die werkzaam was bij boekbinderij Nederhasselt, gevestigd op Langegracht nummer 42. De heer Nederhasselt was tevens eigenaar van nummer 39.

Hierna volgen nog bekende Maarssense namen als Matthijs Houssart, de baardscheerder, met boven zijn hoofd de behanger Willem van der Maal. In 1872 treffen we de schoenmaker Harmen Buddingh aan, dan volgen nog drie andere bewoners, totdat we in 1900 de zoon van Harmen, Johannes Buddingh als hoofdbewoner genoteerd zien staan. Vanaf 1927 wordt het huis bewoond door de gezusters Anna en Henriëtte Platte. Deze ongehuwde dames woonden eerst op de Herengracht 3, samen met hun vader en broer. Toen de laatste, de kostwinner, overleed, moesten de dames kleiner gaan wonen en zelf in hun onderhoud voorzien. Zij begonnen een

St. Nicolaas kent haar,

ja hij zegt: „Ik ken haar“. Wie zou de Sint bedoelen? Wel, de juffr. met het wagentje, die 't heele jaar zwoegt en werkt, om in haar bestaan te voorzien.

Zij verkoopen Letters, Suiker-goed en Marsepain en brengen het thuis nog bovendien! Bestel tijdig s.v.p. Bel. aanbev.

Gez. A. en H. PLATTE

Langegracht 39 — Maarssen

Afb.2. Advertentie uit de Magneet, de voorganger van de VAR.

Afb.3.Langegracht 40 in juni 1968.

snoepwinkeltje zoals de advertentie uit de *Magneet* laat zien. Anna overleed op 4 oktober 1966 en haar zuster nam haar intrek, een jaar later, in de *Maria Dommer*. Nu wordt het pand al weer sinds januari 1989 bewoond door Ir. H. Brouwer.

De onderpui van Langegracht 40 stamt uit eind 19e begin 20e eeuw. Toen was het een winkel voorzien van een bepleisterde pui, zoals we dat nog kunnen zien op de foto van juni 1968. Tijdens een flinke restauratie in 1976 is de gevel duchtig onder handen genomen. Het pleisterwerk is verwijderd, de gevel is horizontaal in tweeën gedeeld door een cordonlijst. De stenen in onder en boven gedeelte verschillen van formaat. De ramen zijn in zessen verdeeld door roeden, waardoor de oorspronkelijke glas-in-lood bovenlichten zijn komen te vervallen. Veel handwerkslieden hebben hier hun beroep uitgeoefend. In 1849 was het huis in bezit van schoenmaker Willem Hageman, die het verhuurde aan de koopman Westerlage. In 1861 betrok Willem zelf het pand en woonde er tot zijn dood in 1880.

Afb.4.Langegracht 40 in maart 1976.

In 1889 woonde de schrijnwerker Dirk Becker er totdat hij in 1893 verhuisde naar de Kaatsbaan 155-156 alwaar hij op 4 augustus 1893 zijn antiekzaak begon. Achter dit pand, waar nu al weer jaren de familie Ros de scepter zwaait, restaureerde Dirk kostbare antieke meubelen. Dat was hem als schrijnwerker wel toevertrouwd. Uit een oude rekening die hij indiende bij het bewaarschooltje in Zuilen blijkt dat Dirk nog een zaak bezat in Hilversum, zijn firma heette 'Magazijnen van Antiquiteiten'. Na Dirk kwam op nummer 40 de horlogemaker Rieff wonen en werken. In het midden van de vorige eeuw treffen we er Jan de Jager aan, de vader van Cees de Jager, de bekende accountant. In 1962 vertrok Jan de Jager naar IJsselstein en kwam uit Maartensdijk Gerrit Oelderik er wonen.

In aflevering 20 zullen de identieke panden 41 en 42 besproken worden.

C.W.P. Bloemendaal

Alle afbeeldingen zijn eigendom van de schrijver.

De geschiedenis van het Huys op Diependael

deel 2

Het eerste deel eindigde met de verkoopadvertentie van het huis in de Utrechtse Courant in 1824. Uit het volgende zal blijken dat het de laatste keer was dat het huis verkocht zou worden. Het huis wisselde vanaf de bouw in ca.1660 vele malen van eigenaar. Wie waren dat vanaf het begin tot 1824? En hoe verging het de buitenplaats daarna?

Eigenaren van de buitenplaats¹

In de nu volgende opsomming wordt in een aantal gevallen een nadere toelichting gegeven op de omstandigheden waaronder het huis werd bewoond of de eigenaar ervan in bezit kwam. Niet alle namen hebben we echter terug kunnen vinden.

Het huis dateert van kort vóór 1660. Vermoedelijk was de toenmalige eigenaar van het stuk land aan de Kortelaan, Joan Huydecoper (afb.1.) de opdrachtgever voor de bouw van het huis. (afb.2.)

Op 3 april 1661 kocht Capiteijn Gerard Tack het huis. Waarschijnlijk ontwikkelde hij het geheel tot buitenplaats. Pieter Kemp werd eigenaar op 8 april 1668. In het rampjaar 1672 werd het huis gespaard bij de vernielingen in de Vechtstreek door de troepen van Lodewijk de XIV. De volgende eigenaar die we gevonden hebben was Anthonie Hoffkens. Hij verkocht de buitenplaats in 1683 aan Johan van der Heyden. Daarna ontbreken er gegevens tot 25 mei 1719. Dan verkopen de erfgenamen van Geertruyd Joanna van der Wolf het huis aan Jan Mam of Mom, koopman te Amsterdam. Vermoedelijk verkocht hij het spoedig weer. Volgens de familiegeldlijst van 1724 was Jacob Abradanell de eigenaar.² Waarschijnlijk was hij dat al vóór 1721. Hij was een welgestelde Portugese jood. Bij de familiegeldheffing in Nieuw-Maarsseveen moest hij veruit het meeste betalen. Dit was een heffing gebaseerd op een persoonlijk vermogen of op eigen inkomsten. In 1746 was mr. Johannis Matroos de bezitter en in 1755 was dat Willem Henskens. In maart 1758 kocht het Utrechtse echtpaar Jacob van Schoonhoven en Lucretia Christina van Bochoven de buitenplaats. Jacob was kanunnik van het kapittel van de Dom in Utrecht. Kapittel heeft hier de betekenis van vergadering; een 'lichaam' van kanunniken dat in het algemeen tot een domkerk

Afb1. Portret van Joan Huydecoper I (1599-1661), kopie naar zijn portret op 'De vier overlieden van de Voetboogdoelen', 1656, door B. van der Helst. Amsterdams Historisch Museum.

maar ook wel tot een collegiale kerk behoort. Een collegiale kerk heeft geen bisschopszetel, zoals de kathedrale- of domkerk, maar wel een kapittel. Er waren reguliere kanunniken (kloosterlijk samenlevende kanunniken) en seculiere kanunniken. Na de Reformatie in Utrecht rond 1600, bleef het kapittel van de Dom bestaan. De protestantse kanunniken beheerden de bezittingen van de kerk, het waren aanzienlijke heren. Jacob van Schoonhoven was zo'n kanunnik.³ Zijn vrouw Lucretia was de schrijfster van het 'Diependaal Hofdicht', waaraan we in het volgende periodiek aandacht zullen besteden. Zij kochten het huis Diependaal voor haar vader, maar door zijn

Jonkvrouwe Bolten, zal geen onbekende geweest zijn voor de verkopers. Zij was zeer waarschijnlijk familie (mogelijk een dochter) van Jacob Bolten en Alida Meijer. Zij waren zeker al in 1746 eigenaar van Petereshagen en Vierhoven. Petershagen was het achter de buitenplaats Diependaal gelegen huis aan de Kortelaan. Vierhoven lag daar weer naast, waar nu het speeltuin-terrein is. (zie afb.2 en 3). Lang bleef het huis Diependaal niet in het bezit van Cornelia Maria Bolten. In mei 1765 verzocht zij aan mr. Jan Elias Huydecoper (1735-1808) een plank te mogen leggen over een sloot langs de Kortelaan om bij een voor haar gebouwd huis te kunnen komen.⁶ Aan beide zijden van de Kortelaan was in die tijd een sloot. Het huis stond op een stuk land van haar met het toenmalige kadastrale nummer 186. (zie afb.4) Waarom liet ze daar een huis bouwen? Deze vraag is moeilijk te beantwoorden. Wat kan er gebeurd zijn? Cornelia erfde van haar ouders Petershagen en haar zuster Maria Everdine Bolten kreeg Vierhoven. In 1763 kocht Cornelia de buitenplaats Diependaal. Daarna liet ze Peterhagen afbreken en voegde het bijbehorende land bij Diependaal. (zie afb.5). In 1764/1765 liet zij het huis bouwen, vooruitlopend op de verkoop van het grote huis Diependaal. Het nieuwe huis stond tegenover het voormalige huis Petershagen. Het is de grotere woning die staat op kavel 320 van een kaart van 1810 (zie afb.6), tussen de huidige huizen Kortelaan 19 en 23.

De kaartjes van 1769, 1810 en 1832 laten zien dat alleen op die plaats aan de noordzijde van de Kortelaan gebouwd was. Vijf maanden na het verzoek een plank over de sloot te mogen leggen, verkocht ze op 30 oktober 1765 Diependaal aan Matthijs van Zon. Hij was getrouwd met Maria Everdine Bolten. Waarschijnlijk werd toen het door haar geërfde Vierhoven aan de buitenplaats Diependaal toegevoegd. Precies zes jaar na de koop op 30 oktober 1771 verkocht Maria Everdine Bolten, inmiddels weduwe van Matthijs van Zon, de buitenplaats aan Anthony Meyer. Op 22 april 1777 werd Vrouwe Agneta Geertruide Baronnesse Van Lockhorst (1735-1788), douarière van mr. Francois de Witt de eigenares. Zij woonde op de mooi gelegen buitenplaats Elsenburg aan de Vecht. Waarom kocht zij het huis

Afb.3. De fotograaf stond voor de winkel van bakker Boekweit aan de Driehoekslaan. Rechts is de Kortelaan. Op de plaats van de bomen en de op de foto niet zichtbare speeltuin was het buitenplaatsje Vierhoven. (Zie afb.2). Foto: Hans van Bommel.

Diependaal? Zes maart 1774 trouwde ze de negenentwintig jaar oudere weduwnaar Francois de Witt (1706-1775). Jan de Witt (1755-1809) was zijn zoon. Op 5 juni 1775 overleed Francois plotseling in zijn huis Elsenburg. Hij had verzuimd na zijn tweede huwelijk een testament te laten maken, zodat zoon Jan de enige erfgenaam was. Voor Agneta Geertruida leek er niets anders op te zitten dan het geliefde Elsenburg te verlaten. Besloten werd echter dat stiefmoeder Agneta gerekend vanaf 1 november 1775 nog twee jaar op Elsenburg mocht wonen, omdat Jan de Witt een grote buitenlandse reis ging maken ter afsluiting van zijn opvoeding. Vooruit lopend op de datum waarop zij Elsenburg moest verlaten, kocht zij op 22 april 1777 het huis Diependaal, mogelijk om dicht bij haar familie te kunnen blijven wonen. Haar oudste zuster was de ambachtsvrouw van Maarssen en woonde op Huis ter Meer.⁷ De andere zuster van Agneta trouwde in 1763 met mr. Jan Elias Huydecoper. Hij kocht het buitenhuis Doornburgh als zomer-

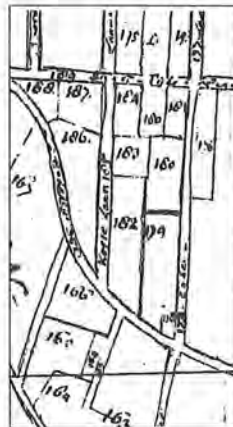
verblijf. Agneta onderhield hartelijke betrekkingen met haar zuster en zwager, ook nog met de laatste nadat op 25 december 1764 haar zuster was overleden. Ook met de jonge eigenaar van Elsenburg, haar stiefzoon Jan de Witt had ze een goede relatie. Genoeg redenen om in de buurt van haar familie te willen wonen. Agneta is na het verstrijken van de termijn van twee jaar in 1777 nog ruim een jaar langer op Elsenburg blijven wonen, want de buitenlandse reis van Jan de Witt duurde langer dan gepland was.⁸ Maar in het voorjaar van 1779 was Jan de Witt weer terug. In september 1783, toen haar zuster overleed, werd Agneta de nieuwe ambachtsvrouw van Maarssen en ging ze in Huis ter Meer wonen. Op 10 mei 1784 kocht Jan de Witt het huis Diependaal van zijn stiefmoeder. Dat was in het begin van de onrustige patriottentijd. De patriottenbeweging die in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden actief was van 1782-1787 bestond uit anti-oranjegezinde regenten en democratisch ingestelde burgers. De

patriotten bestreden de macht van stadhouder Willem V. Maarssen en Nieuw-Maarsseveen hadden samen een patriotten vrijkorps.⁹

Aan wie Jan de Witt de buitenplaats verhuurde is niet bekend. Wel weten we dat het in 1788 leeg gestaan heeft. De leegstand van Diependaal vormde geen uitzondering. In de notulen van het gerecht Nieuw-Maarsseveen van 10 mei 1788 staat dat er zorgen zijn vanwege het grote aantal leegstaande huizen, onder meer Endelhoven, Diependaal, Zwanenburg, Daalwijck, Schoonderzicht (voorheen Sluyswijck), Spruitenburgh (nu Leeuwenburg), Neerbeek en Hogevecht. Op 10 december 1788 komen schout en schepenen in een bijzondere vergadering bijeen vanwege het plan van de heer George de Visser om het herenhuis Sluisoort te slopen. Hij had daartoe een verzoek gericht aan Gedeputeerde Staten. Dat werd afgewezen tot opluchting van het gerecht Nieuw-Maarsseveen. Ondanks dat maakten schout en schepenen zich kennelijk zorgen over de situatie want de gerechtsbode kreeg diezelfde dag nog opdracht naar de heer De Visser te gaan om de sloop te verbieden of stil te leggen indien deze begonnen was. De zorgen over de leegstand waren terecht. Als gevolg van deze situatie waren de inkomsten voor het gerecht sterk verminderd. Ook de inkomsten van de middenstand en de ambachtslieden leden eronder.¹⁰ Nieuw-Maarsseveen was door het grote aantal buitenhuizen vanaf 1650 een redelijk welvarend gerecht. Door een samenloop van omstandigheden ontstond rond 1788 nogal abrupt een zorgelijke situatie. De Engelse Oorlog (1780-1784) had grote nadelige gevolgen voor de Republiek op het gebied van handel en financiën. Op de wat langere termijn werkte dat door in de bestedingen van de meer kapitaalkrachtige burgers. Ook de vlucht van duizenden patriotten uit de Republiek in het najaar van 1787 werkte de leegstand in de hand. En in 1788 werd het vestigingsverbod voor joden in de stad Utrecht opgeheven. Een aantal rijke Portugese joden uit Maarssen en Nieuw-Maarsseveen vestigde zich van toen af in de stad. De eigenaar van het huis Diependaal de patriot Jan de Witt was na de komst van de Pruisen in het najaar van 1787 naar Brussel gevlucht, later is hij doorgereisd naar Frankrijk. Vanuit Parijs heeft hij kans gezien het huis te verkopen.

Op 20 augustus 1789 werd Jan Georg Michael de nieuwe eigenaar. In 1790 was het in het bezit van de weduwe Joseph Fernandus Belmonde.

Afb.4. Detail van een kaartje uit 1722. Het huis stond op kavel 186 ongeveer ter hoogte van de grens tussen de kavels 182 (Diependaal) en 183 (Petershagen). Archief Oud Münster inv.1042-5.

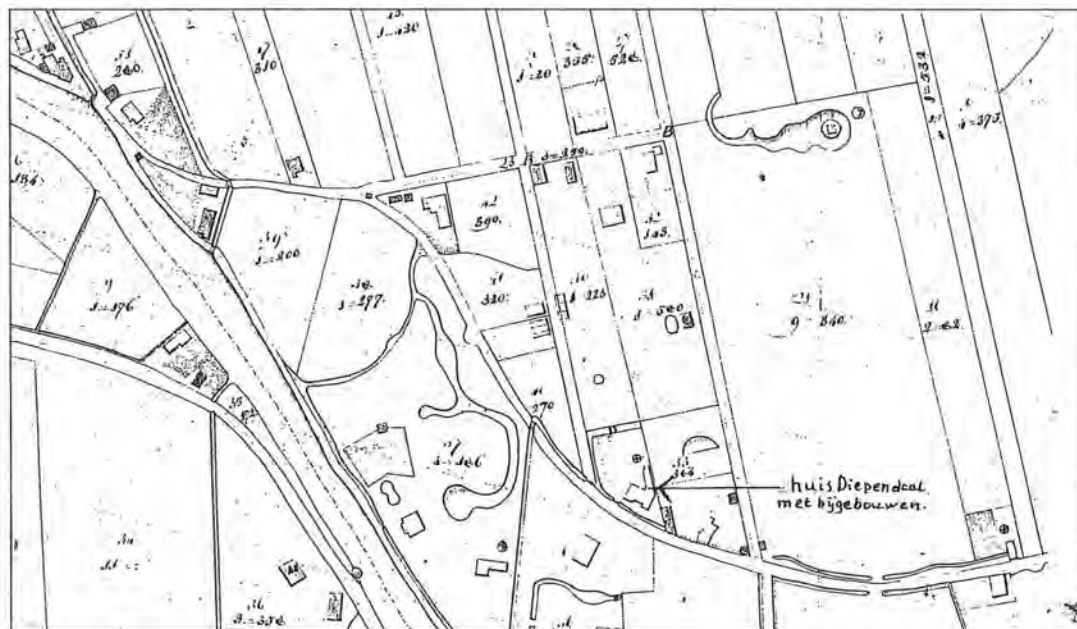
En 30 september 1809 verkocht de in Engeland wonende Aron Fernandus Nunez de buitenplaats voor f.11.000 aan de bekende Nieuwmaarssever Jasper van den Helm. Hij woonde er tot zijn dood op 20 september 1823. In het huis de Boomgaard aan de Herengracht groeide hij op. Zijn vader, Marten van der Helm, was schout van Maarsseveen. In de patriottentijd (1783-1787) was Jasper vaandrig in het vrijkorps van Maarssen/Maarsseveen. Hij was in die jaren van beroep secretaris van het gerecht van Maarssen. Op 23 mei 1784 werd op feestelijk wijze het nieuwe vaandel van het patriotten vrijkorps overhandigd aan vaandrig Jasper van den Helm.⁹ Bijzonder was dat na het herstel van de macht van stadhouder Willem V in september 1787 de voormalige patriot Jasper van den Helm secretaris van het gerecht Maarssen bleef. Later werd hij schout van Nieuw-Maarsseveen. Hij was een telg uit het geslacht Van den Helm dat meer dan 150 jaar een vooraanstaande plaats heeft ingenomen in Maarssen en Maarsseveen. Hij voegde het aangrenzende grondgebied van het vroegere huis Zwanenhof aan de buitenplaats Diependaal toe.(zie afb.7). Dat moet na 1810 geweest zijn, want in dat jaar stond het huis nog op een kaart van Nieuw-Maarsseveen, (zie afb. 6). Het land van Zwanenhof, voor het grootste gedeelte boomgaard, bleef wel gescheiden van Diependaal door een sloot. Twee bruggen zorgden voor de verbinding; twee bruggen want dan konden er rondwandelingen gemaakt worden.

Was Jasper van den Helm de laatste bewoner van het huis Diependaal? Na zijn overlijden was zijn enige erfgenaam zijn dochter Geertruid. Zij was getrouwd met Christiaan Louis Arnold; ze hadden twee kinderen. Lang heeft Geertruid niet

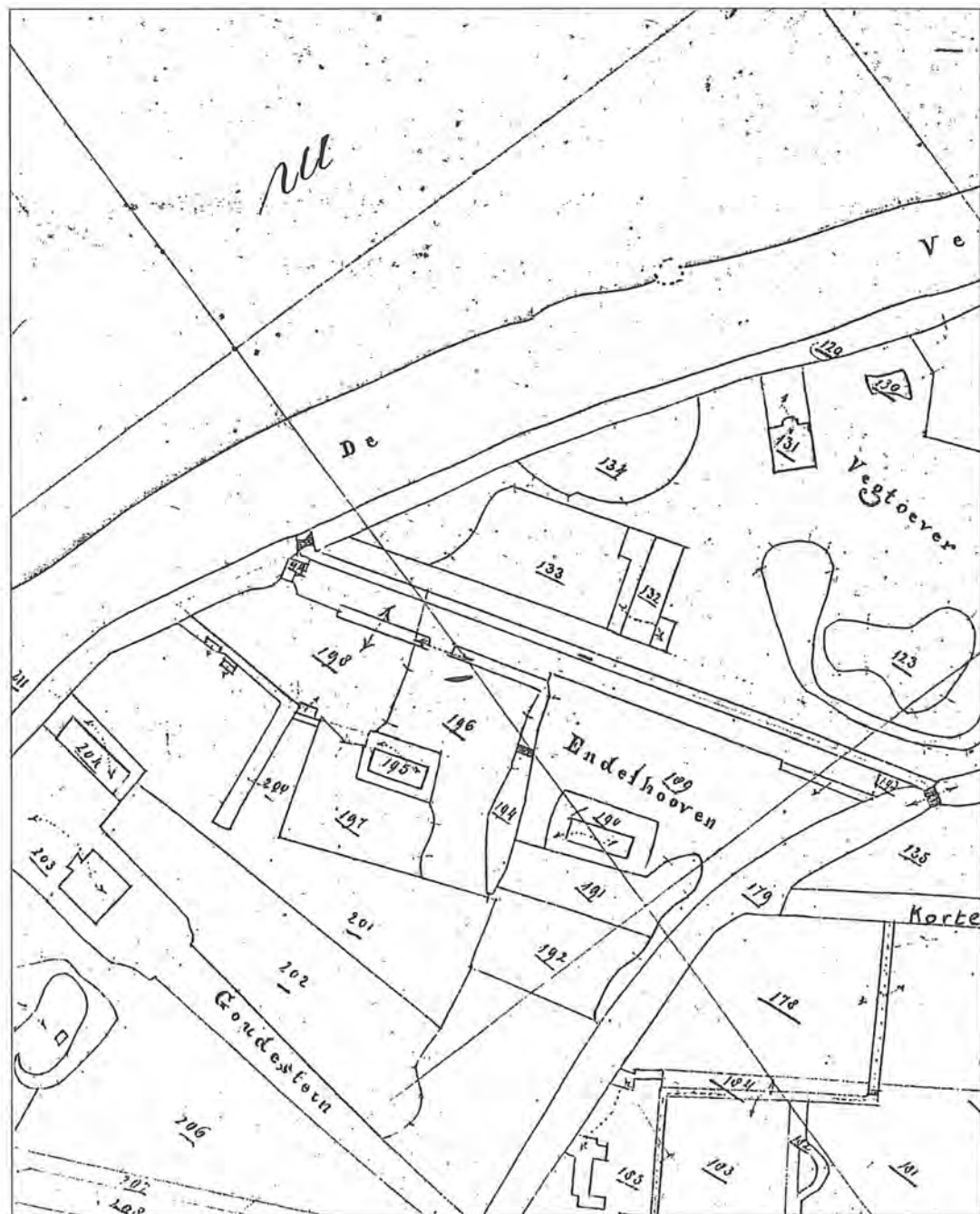

Afb.5. Detail van een kaart uit 1769. In het midden Diependaal dat dan al vergroot is met het grondgebied van Petershagen. Dit is het oudste kaartje waarop aan de noordzijde van de Kortelaan bebouwing is aangegeven. Het gaat hier om het nieuwe huis van Cornelia Maria Bolten uit 1765. Algemeen Rijks Archief, Den Haag.

geprofiteerd van de riante erfenis. Ruim twee maanden na de dood van haar vader overleed zij op 28 november 1823, waarschijnlijk bij de geboorte van haar derde kind. De drie minderjarige kinderen waren haar erfgenamen. Tijdens een familiebaad werd besloten de bezittingen van wijlen Geertruid van der Helm te verkopen. Christiaan Louis Arnold vader en voogd van de kinderen werd de verkoper. Het eerste artikel over het huis Diependaal in het vorige periodiek eindigde met een advertentie voor de verkoop van de buitenplaats op 24 april 1824 in logement de Vergulde Wagen te Maarsseveen. Volgens de notariële akte vond de verkoping echter pas plaats op 9 juni 1824. De verkoopbijeenkomst op 24 april was wel doorgestaan. Maar ondanks dat de 'welaangelegde Boomgaard genaamt Zwanenhof' afzonderlijk te koop werd aangeboden, lukte het niet Diependaal te verkopen. Bij de verkoopbijeenkomst op 9 juni 1824, eveneens in de Vergulde Wagen, had men de buitenplaats in verscheidene delen gesplitst. Toen werd het huis Diependaal met bijgebouwen en een klein deel van de oorspronkelijke grond verkocht aan de meester timmerman uit Nieuw-Maarsseveen Jan

Afb.6. De drie buurhuizen van het grote huis op kavel 320 waren van oorsprong waarschijnlijk bijgebouwen van de woning van jonkvrouwe Cornelia Maria Bolten. Detail van kaart 1810, top.atlas nr.136-2, II.6. HUA.

Afb.7. Detail van kadastrale kaart van 1832. De huidige, oudere huizen Kortelaan 23 t/m 31 waren nog niet gebouwd. Kavel 142 was nog weiland. De bebouwing daarnaast (137-141) is uitgebreid t.o.v. die van 1810.(afb.6). Heeft eigenaar, sinds 1824, timmerman Jan van Weerd daar de hand in gehad? De oprijlaan van Goudestein is verlegd in de richting van de Klokjeslaan.

van Weerd, (afb.7. kavel 178). Hij kocht samen met de Maarssenaar Jan van Heek verder nog de kavels 135 (boomgaard), 136 (tuinen), 142 (weiland) en het bebouwde gedeelte 137 t/m 141. De boomgaarden 171 en 173, het woonhuis met erf 172, het bouwland met bos 174 en de huizen 175, 176, 177 bleven onverkocht. De gebruiksbestemmingen van de kavels vonden we in kadastrale gegevens uit 1832. Daarbij bleek ook dat de onverkochte delen van 1824 nog steeds van de kinderen Arnold waren.

In de notariële akte van augustus 1824 staat ondermeer hoe bij verkoop de scheiding een groot deel van Diependaal, kavel 174 en Zwanenhof, kavel 173 geregeld zou worden. *'De kooper van Diependaal zal de twee bruggen tusschen Diependaal en den Boomgaard moeten wegnemen en ten zijnen voordeelen hebben en den kooper der Boomgaard zal zijn uitweg moeten nemen door het hek in de Lanen'*.¹¹

Uit het voorgaande blijkt dat de regeling niet nodig was, want de kavels 174 en 173 werden niet

verkocht. De grote lengte van de huidige tuinen in de buurt van Klokjeslaan 25 heeft te maken met de breedte van het grondgebied van Zwanenhof. De oorspronkelijke 17e eeuwse kavelgrens is in dit opzicht gehandhaafd. Het einde van de tuinen is de vroegere noordgrens van Zwanenhof.(afb.7, kavel 173).

Het verslag van de gebeurtenissen in de jaren 1823 en 1824 maakt duidelijk dat donkere wolken zich samenpakten boven het grote huis Diependaal. Korte tijd na de koop zou Jan van Weerd het huis en de bijgebouwen slopen. Na ongeveer 165 jaar kwam het einde van een fraaie buitenplaats, door tijdsomstandigheden ten onder gegaan. Opnieuw een lege plaats in de bijzondere keten van buitenplaatsen, boomgaarden en bossages in Nieuw-Maarsseveen, de trots van Joan Huydecoper I.

Wordt vervolgd.

Hans van Bemmelen en Arie de Zwart

Noten:

1. Niet alle eigenaars hebben in het huis gewoond.
2. R.H.C. van Maanen: Familiegeld (1721-1724) en het Oudschildgeld (1724) in het gerecht Oud-Maarsseveen en Neerdijk en Nieuw-Maarsseveen. Maarssen 1992.
3. Rond 1805 werden op last van Napoleon de kapittels opgeheven.
4. Transportakten van de Utrechtse notaris Jan Kol, 21 november 1763. Huydecoper-archief HUA.
5. Extract uit het Verkoopboek berustende ter secretarie der stad Amsteldam. Huydecoper-archief HUA.
6. Bij verkoop van een stuk land door Huydecoper bleven de wegen er langs van hem.
7. De familie Van Lockhorst bezat ook nog een huis in Amsterdam.
8. Voor de gegevens van de familie De Witt is gebruik gemaakt van periodiek HKM, jaargang 20, nr.1.
9. Zie voor bijzonderheden periodiek HKM, jaarg.29, 2, 3, 4 en jaarg.30, 1.
10. Gegevens uit: Index op de grondtransacties in de notulen van het gerecht Nieuw-Maarsseveen en Oud-Maarsseveen en Neerdijk, 1762-1789. Gemeente Maarssen, R.H.C. van Maanen, 1993.
11. Bedoeld wordt een nu niet meer bestaand hek van het voormalig huis Zwanenhof aan de Klokjeslaan.

Bij gelegenheid van het herplaatsen van een rolpaal langs de Vecht!

Op zaterdag 25 september tijdens het Huydecoperweekend wordt door toedoen van de Historische Kring en gesponsord door Kondor Wessels Projecten b.v. een rolpaal teruggeplaatst. Deze replica zal ons blijvend herinneren aan de functie van de rivier De Vecht, als belangrijkste verbinding tussen de steden Amsterdam en Utrecht, in het netwerk van trekvaarten in de provincies Holland en Utrecht. Door de komst van de spoorwegen vanaf 1839 komt er geleidelijk aan een eind aan deze vorm van vervoer.

Op deze ansichtkaart uit 1901 zijn, als je goed kijkt, zelfs twee rolpalen te zien. De nieuwe rolpaal komt op de plaats vlak bij de theekoepel op de linker oever van de Vecht.

Vanaf ca. 1630 stonden er ten behoeve van de trekvaart aan het jaagpad, langs de binnenbochten van de Vecht, een groot aantal rolpalen. Destijds werden de schuiten getrokken door mensen, die trekkers of jagers werden genoemd. Meestal echter werd de schuit door een paard getrokken met een 'jager' op zijn rug. De rolpalen verhinderden dat de schuit in een binnenbocht naar de kant werd getrokken of dat de jaaglijn, die soms wel dertig meter lang was, over de weg kwam, waardoor het wegverkeer er last van zou ondervinden.

Toen de rolpalen hun eigenlijke functie verloren, hebben ze nog tot aan de Tweede Wereldoorlog de rol van speelpaal vervuld. De kinderen noemden ze spuugpalen. Ze spuwden op de paal, draaiden hem rond en als de paal met speeksel weer recht voor hun gezicht stilstond, zou een vooraf geuite wens zeker in vervulling gaan.

In de loop van de twintigste eeuw zijn alle rolpalen verdwenen. Ansichtkaart, particulier bezit.

Het was een donkere nacht in april . . .

Ilse Lindheimer blikt terug

Huize Maria Dommer. De deur zit niet op slot. Binnen! De rollator binnen handbereik, zit mevrouw I. Lindheimer-Stern bij het raam. Koffie en bonbons op tafel. De tv verscholen achter een stoelleuning. Ach nee, daar kijk ik niet meer zoveel naar. Een licht Duits accent is na bijna zeventig jaar nog immer hoorbaar. Een kleine, krasse dame van over de negentig. Vol wit haar en donkere levendige kijkers. Kijk, mijn eigen tanden... lacht ze. Inderdaad, zo voor het oog een gave rij. Ze heeft ze gebruikt in haar lange leven, ze heeft haar tanden erin gezet. Om als Jodin te overleven in oorlogstijd. Krachtig geworteld en niet (af)gebroken. Het gebit als symbool voor haar leven.

Oh ja, ik wil wel over de oorlog vertellen... al is het lang geleden, vergeten doe ik het nooit.

Ilse Stern is mijn meisjesnaam. Ja, in Duitsland ben ik geboren in 1910 in Ulrichstein in de provincie Ober-Hessen. Mijn ouders hebben daar dan een boerenbedrijf en zijn tamelijk bemiddeld. Als ik twintig jaar ben leer ik mijn man kennen Arthur Lindheimer, hij is een stukje ouder en komt uit Lindheim. In 1932 trouwen we. We voelen ons gelukkig natuurlijk en vol plannen voor onze toekomst. Allebei uit een joodse familie. Nee hoor, we leven niet naar de joodse gebruiken, maar we voelen ons Joden.

In 1933 komt Hitler aan de macht en komen er anti-joodse maatregelen. Een oudere broer van mijn vader, oom Maurits vertrekt naar Amsterdam en schrijft mijn ouders om ook te komen. Ja, dat doen ze in 1936. Het kost hun een hoop inspanning en ook... ze mogen nauwelijks iets meenemen. Enkel wat meubels, het meeste geld wordt geconfisqueerd. Mijn man en ik blijven en hebben een grote J in onze Ausweis. In juli 1937 wijken wij ook uit. Mijn oom Maurits en ook mijn ouders dringen er erg op aan, ik ben hun enig kind.

Ondanks alle vernederende behandelingen vind ik het moeilijk om weg te gaan. Ook al omdat we letterlijk alles achter moeten laten. Het huis, de landerijen en het geld. We krijgen onze passen pas nadat ons bezit is overgedragen. Drie rijksdaalders de man, dat is het wat we bij de grens mogen meenemen. De Nederlandse marechaussee vraagt of we middelen van bestaan hebben. Zo niet, dan zullen we terug moeten. Gelukkig

kan mijn man naar waarheid zeggen dat we naar een boerderij in Tienhoven gaan. En dat is ook zo. Oom Maurits heeft voor mijn ouders een boerderij weten te huren 'Welgelegen' in de Bethunepolder. Meneer Homan van der Heide is de eigenaar.

In Utrecht komen we aan met de trein. Vader wacht ons op en brengt ons naar Tienhoven. Het is een zomerse dag, rust en ruimte... Een verademing, dat herinner ik me. Wildvreemd uit Duitsland worden we met open armen ontvangen. Zo liefdevol zijn de mensen.

De samenwerking met mijn ouders gaat goed. We houden koeien en paarden en kunnen er van rondkomen. Uit Duitsland komen ondertussen sombere berichten en de oorlogsdreiging neemt toe, begrijpen we uit de krant. Ja, we lezen een Nederlandse krant, het Utrechts Nieuwsblad (dat heette toen anders!!!). Ook al om de taal zo goed mogelijk te leren. Dat vind ik een vanzelfsprekendheid en dat lukt me snel.

Oom Maurits is ondertussen geëmigreerd naar de Verenigde Staten en schrijft ons om ook te komen. Mijn ouders hebben daar geen trek in en ik, hun enig kind, kies voor hen en dus blijven we in de Bethunepolder. Wat moet ik daar in een ver onbekend land... ?

1940.

De Duitsers krijgen het hier ook voor het zeggen. We moeten de jodenster op de borst dragen en de grote J in ons Duitse paspoort staat er al in.

Afb.1. Foto van vlak na de bevrijding. V.l.n.r. Janus de Bruin, Mijntje de Graaf-de Bruin, Ilse Lindheimer, Jo de Bruin, Hanna de Bruin, Arthur Lindheimer.

Nee, we zijn nog niet genaturaliseerd, daarvoor wonen we nog te kort in Nederland.

In februari 1942 moeten mijn ouders zich melden in Amsterdam voor transport. Maar dan helpt meneer Homan van der Heide ons fantastisch. Hij schrijft een brief naar de Duitse instanties, waarin hij uitlegt dat mijn ouders onmisbaar zijn voor de voedselproductie. Hij betaalt zelfs een soort losgeld, waardoor ze inderdaad hier mogen blijven (van het losgeld horen we pas na de oorlog).

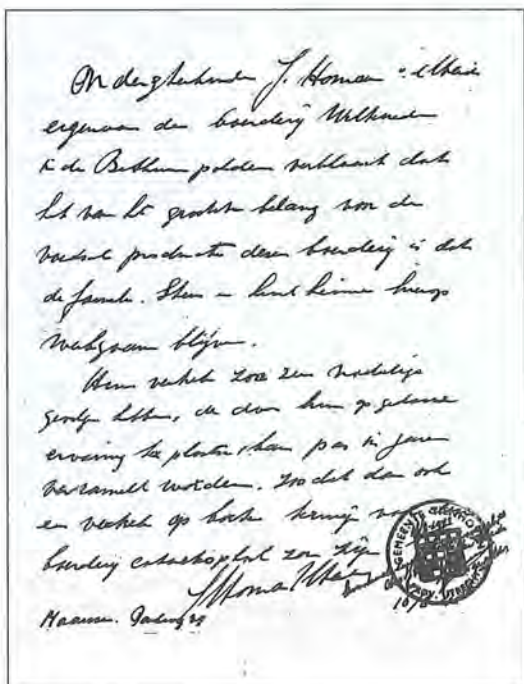
In 1942 krijgen mijn man en ik een oproep om naar Westerbork te gaan. Met veel bagage in de trein. Wat staat ons te wachten. Ik voel me onzeker en zeg niet veel tijdens de reis. Ik kijk door het raampje, het landschap gaat aan me voorbij. Tweeëndertig jaar ben ik en - gelukkig denk ik achteraf - geen kinderen.

Aan Westerbork heb ik geen duidelijke herinneringen. Een soort droom die geen waarheid is geworden, zo iets. Wat een geluk hebben we gehad. Iemand van de Joodse Raad ziet mijn man's naam met zijn geboorteplaats op een van de lijsten staan. Dat is bekend voor hem want Lindheim ligt vlak bij Frankfurt am Main, waar zijn familie vandaan komt. Die man zoekt ons op en -

oh wonder- hij zorgt voor onze vrijstelling. We zijn boeren en dus nodig voor het levensonderhoud. Zijn argumentatie wordt goddank geaccepteerd en na een week keren we terug. In Amsterdam moeten we ons eerst melden bij de Joodse Raad en dan met de trein naar Maarsse. Onze komst is al aangekondigd. Buurman Wout van Oostrom staat met paard en wagen bij het station. In Tienhoven staat het hele dorp ons op te wachten, zo lijkt het. Burgemeester Van den Hoorn komt met een fles wijn om onze terugkeer te vieren. Is dat niet bijzonder?

Het blijft natuurlijk een spannende tijd. Net weer thuis komen NSB-ers alles controleren. Het gevoel van rechteloosheid, anderen kunnen over je lot beschikken... het is soms onverdraaglijk. Het leven gaat door. De boerderij neemt onze tijd in beslag. Als het echt spannend wordt door dreigende razzia's slapen we 's nachts in een kippenhok dat een eindje van het huis af staat.

In april 1943 komt het bericht dat alle Joden zich moeten melden in Vucht. We hebben dan al lang ons besluit genomen. We duiken onder, we nemen zelf het heft in handen. Mijn ouders komen bij de familie Van Tamelen, die op de hoek Midtenweg-Looijdijk woont. En wijzelf hebben een

Afb.2. De brief van Homan van der Heide uit 1942.

adres aan de Dwarsdijk. Daar wonen Hanna en Janus de Bruin in het laatste huisje aan de rechterkant. We hebben eerst uitgebreid met elkaar overlegd. Er is een bedsteekamer waar we ons kunnen schuil houden en als het daar te gevaarlijk wordt is er achter in het land een varkenshok waar we wel in kunnen. Dat hok is van boer Adriaan Verhoef, bij wie het ongebruikt op het land staat. We spreken af dat we voor ons samen 150 gulden per maand zullen betalen voor de kost. We hebben wat spaargeld. Als het moet kunnen we het daarmee wel een jaar uitzingen. Een jaar... gaat het door me heen, de oorlog duurt al drie jaar... zolang zal het toch niet duren?

We laten alles achter op 'Welgelegen'. Enkel wat kleren natuurlijk en onze spaarpot. In onze boerderij komt Joop van Eyk, 15 jaar oud, zorgen voor de koeien en later trekken er ook vluchtelingen uit Wageningen in. Als een paar maanden later, in juli, een razzia wordt gehouden, zijn we dus gevlogen en zitten we 'veilig en wel' bij Hanna en Janus in ons slaapkamertje.

Er zijn meer onderduikers in onze buurt horen we. De Dwarsdijk krijgt zelfs de benaming Duikdijk. De Trouwe Wachter, de molen aan het be-

gin van de dijk, geeft met de wiekenstand aan of het veilig is of onveilig. Oost-west betekent gevaar. Bij noord-oost is de kust veilig. Zo is de afspraak.

Het wordt te onveilig voor ons in huis en we verhuizen naar het varkenshok, achter in de tuin, vlakbij struiken en wat bomen. Verstoken van alle comfort dat we nog hadden op ons bedsteekamertje. Je moet je voorstellen... een hok van planken, een deurtje aan een kant waar een varken net door kan. Door het puntdak is het in het midden wat hoger, maar nog te laag om er te kunnen staan. Groot... ja ongeveer anderhalf bed. Mijn man en ik kunnen er net zitten, ieder tegen een kant geleund met de benen naar elkaar. Meer ruimte is er niet.

We zitten eerst met wat stroo op de grond, maar als het begint te plenzen en water naar binnen komt, legt Janus een stenen vloertje. Iets hoger en zo met stroo wordt het veel beter.

Met rattengif krijgen we het ongedierte uit onze buurt. Rondom ons ruw hout en geen raampjes natuurlijk. De kieren stoppen we dicht met kranten en overdag kan met mooi weer het deurtje in ieder geval open staan. Een stormlantaarn mag, in uiterste nood, gebruikt worden.

Het is behelpen natuurlijk. Een kleine ruimte, maar we hoeven niet rond te kruipen, want er valt niets te zoeken. We hebben alleen ons zelf en dat is het.

Janus en Hanna zijn fantastisch, ik kan het niet anders zeggen. Drie keer per dag komt Janus eten brengen. Ik geloof dat er 's avonds warm eten komt. Ook drinkwater. Hanna zorgt telkens voor schone kleren en met de winter krijgen we een kruik en een extra deken. Eenmaal per week, altijd 's avonds natuurlijk, mogen we in huis. Mijn man scheert zich en we kunnen ons wat beter wassen. En ook even op een stoel zitten. Even en dan toch altijd weer terug naar ons hok ver weg. Het is niet anders. We protesteren niet. We willen Hanna en Janus niet in problemen brengen.

Voor onze behoeften is er tussen de struiken een plek en voor noodgevallen een soort po binnen. Bij rustig weer en donkere nacht gaan we naar buiten om ons te vertreden, zoals dat heet. Altijd moeten we oppassen dat we niet gezien worden. Ik weet zeker dat we een keer gesnapt zijn. Aangrenzend land is van boer Van Walderveen. Hij ziet ons maar houdt zijn mond. Fijn.

Een moeilijke tijd... ach wat moet ik daarop zeggen. We bleven optimistisch. Tegen mijn man zei

ik altijd... ons land, Nederland wordt bevrijd. Nederland komt vrij... en of wij dat mogen beleven... tja... Ja, ik ben optimistisch van aard, dat heeft me geholpen.

De dagen worden weken en de weken worden maanden en de maanden worden een jaar. Ons geld raakt op. Geen nood... na de oorlog mogen we onze schuld betalen, spreken we af.

De eerste winter valt mee. We krijgen kruiken van Janus en met extra kleren weten we ons te redden. Het voorjaar is adembenemend. Alles loopt uit. Fris groen aan de bomen, het ruikt fris, de zon wordt krachtiger. Het voelt net of ons dat ook nieuwe energie geeft. Een jaar is voorbij. De vijand is nog lang niet verslagen. Maar dat is voor ons ver weg.

Als mijn moeder ziek wordt, ja nogal ernstig, mag ik - heel bijzonder - naar haar toe. Via sluikse wegen naar de Middenweg... Oh, dat weerzien na een jaar... Het maakt mijn moeder sterker geloof ik, wanneer ze me ziet. Ik heb gebeden en gesmeekt of ik nog een nacht mocht blijven. Ja, het mag. En dan het afscheid nemen. Zullen we elkaar weer zien. Tranen in mijn ogen, het is niet anders.

Weer 'thuis' is mijn man opgelucht dat ik er ben. En hij is blij met het sneetje brood met jam dat ik voor hem meebreng als 'dank'.

Wat doen we, hoe brengen we de dagen door. Bezoek krijgen we niet. Janus driemaal per dag voor eten brengen... Ja, eenmaal komt er 's nachts iemand. Het is agent Van Leeuwen. Wat een schrik !! Eerst dat kloppen op het deurtje, wie...? En dan de opluchting dat hij het is. Ik heb jullie overal lopen zoeken... krijgen we te horen. Hij wenst ons het allerbeste.

Ik brei en haak. Ik heb wat kluwens verwerkt en ook heel wat steken laten vallen. Ach... uithalen en opnieuw beginnen, ik heb er de tijd voor. Nee, nooit een onvertogen woord. Mijn man leest. Dochter Mijntje de Bruin brengt boeken uit de bibliotheek van de kerk en mijn man leest de bijbel. Wel tien keer heeft hij het oude testament doorgenomen. Ja, hij bidt ook veel en dan luister ik mee. Dat godsvertrouwen heeft ons erg geholpen. Het voelt goed. Iemand - God dus - die voor ons zorgt en de dingen tot een goed einde brengt. Ja, Hij zorgt. In al die maanden nooit ziek, nooit de dokter nodig. Nooit kiespijn of zoiets, of diarree, geen luizen, geen eczeem... echt heel bijzonder.

En de illegaliteit (Bart van Walderveen, die directeur is van het postkantoor en agent Van Leeu-

Afb.3. Het persoonsbewijs van Ilse met daarop de duidelijk herkenbare J.

wen) zorgt voor de benodigde bonnen. Hoe kan Hanna anders aan eten komen. Als de nood hoog is gaat Janus een keer lopend naar Zwolle. Honderd kilometer heen en ook weer terug. Soms de wanhoop nabij, vertelt hij later, maar... hij komt thuis met aardappelen.

Eind augustus 1944 komt mijn man zijn beste vriend Adriaan Verhoef bij ons. Nu zullen we gauw bevrijd worden, zegt hij stralend. Ik durf te wedden dat jullie er zijn als Annie (zijn vrouw) jarig is. Het wordt 'dolle' dinsdag. Het feest gaat niet door voor ons. Op tien september, de verjaardag van Annie zitten we zoals altijd in ons hok. Al vijftien maanden. Het ziet er niet naar uit dat de situatie snel zal veranderen. De berichten blijven teleurstellend vaag.

Het wordt een strenge winter. Nee, we vriezen niet dood natuurlijk. Op een avond in januari komt Hanna huilend bij ons. We moeten bij hen binnen komen. Zo kan het toch niet. Twintig graden vorst of nog meer. De bedstee-kamer wordt opnieuw ons domein. Wat een weelde na negentien maanden van twee bij anderhalve meter ruimte. We honger en geveien. Het is suikerbiet, we schrapen en koken ze op een potkachtje. Onder de vloer van ons kamertje is een kruip-

ruimte waar we in noodgeval in kunnen. Ja, dat gebeurt een keer. Op een zondag in januari. De tien-jarige Jo de Bruin meldt... het dorp loopt vol Duitsers. Ook onze Duikdijk wordt uitgekamd. Als ze ons huis, het laatste in de rij bezoeken, zijn de soldaten moe en als Hanna vraagt of ze wat willen drinken zeggen ze ja en zoeken niet verder. Onder de vloer wachten we in spanning. Geen hoestbui die ons verradt.

Op de Dwarsdijk is nooit iemand opgehaald. In heel Tienhoven trouwens niemand. Het is een gezegend dorp... heb ik dikwijls tegen mijn man gezegd.

Bevrijding. Meneer Ligthart (een ondergedoken dokter) klopt bij ons op de ruiten. We zijn vrij!!! Duitsland is gecapituleerd !! Het is niet te geloven. We vallen elkaar om de hals. Zo dankbaar, zo blij... Zo opgelucht ook. En dat we nu zomaar vrij kunnen rondlopen. Is het echt wel zo? Tja... na vijftientig maanden... Is het gek dat het toch even wennen is...

Onze laatste papieren rijksdaalders doen we in het zakje tijdens de bidstond voor de vrede in de kerk. Ja, we zijn zo dankbaar dat we leven. Daar wil je hoe dan ook uiting aan geven. We lopen voor de eerste keer door het dorp op Bevrijdingsdag. Heel Tienhoven komt bij elkaar op het kerkplein tegenover het gemeentehuis. Goh... zijn jullie er nog... jullie zijn er nog... wat fijn, wat fijn... We worden omhelsd, gezoend. Een boer uit Breukeleveen ziet ons staan en springt dwars over de haag om ons te begroeten. Burgemeester Van den Hoorn feliciteert ons. Er wordt gevlagd, oranje wimpels. Ik moet mezelf soms even in de arm knijpen. Het is waar, echt waar... we zijn vrij!!! Ook mijn ouders zien we terug. Heel bijzonder. Alle vier gespaard en alle vier gezond.

De polder staat onder water, vlak voor de bevrijding zijn de dijken doorgestoken. Met een bootje naar 'Welgelegen'. Ach heden, alle ruiten zijn stuk en alles is verdwenen, door de vijand meegenomen. Tja, het is niet anders. Gelukkig zijn de koeien er nog. Met de verkoop kunnen we direct onze schuld bij Janus en Hanna inlossen. Met de verkoop van een fiets, wat gouden ringen enzo kunnen wij mijn ouders helpen, want ook hun spaarcenten zijn op. Fijn om iedereen recht in de ogen te kunnen kijken.

Via 'Volksherstel' krijgen we later wat meubels en zo redden we ons. Mijn man zet zijn bedrijf weer op poten. De veehandel, het loopt direct al heel aardig. Hij staat goed bekend. Ja en dan komt meneer Homan van der Heide. Vlak na de

Afb.4. Haar gele ster heeft ze bewaard.

bevrijding heeft hij ons al heel goed geholpen met het herstel van 'Welgelegen' en nu - hij wil, omdat hij naar het buitenland vertrekt, zijn bezit hier afstoten - voor een uiterst schappelijke prijs de boerderij aan ons verkopen. Een probleem... hoe komen we aan het geld? We hebben niets. Maar meneer Reith van de Raiffeisenbank verstrekt ons een lening en zo hebben we het gered. Gelukkig komt er uit Duitsland via Adenauer' een jaargeld. Ja, Duitsland, ooit mijn vaderland... Nee, nu ben ik Nederlandse. In 1953 zijn we genaturaliseerd.

Terugblikkend op het verleden ben ik niet bitter gestemd, ik haat de Duitsers niet. Vergeten doe ik niet, maar vergeven... moeilijk. Ik probeer het. Mijn vader heeft Duitsland nooit meer willen bezoeken, maar ik ben terug geweest. Ook nog om vergoeding van ons verloren bezit. Moeilijk, maar ik ben niet bang uitgevallen. Klein, maar dapper... zo voelt het wel een beetje. Een glimlach rond de mond en een blik die getuigt van voldoening.

Dieptepunt... de vlucht uit Duitsland en natuurlijk was de bevrijding het hoogtepunt. Oh zeker. En diep dankbaar ben ik Hanna en Janus de Bruin. Zonder hun hulp...

Toen ze na de oorlog 25 jaar getrouwd waren, heb ik voor hen een gedicht gemaakt...

*Het was een donkere nacht in april,
toen wij vluchten naar de Dwarsdijk,
het was Gods wil.
Hanna en Janus hebben ons, vervolgde Jo-
den,
een schuilplaats in hun huis aangeboden.
Twee lange jaren vol moeite en vol gevaar
Hadden we nog voor de boeg
eer we met de vijand waren klaar.
Huiszoeking, verraad, razzia's
waren aan de orde van de dag,
Waar Janus nergens gevaar in zag.
Toen kwam de grote hongersnood,
Hanna en Janus deelden met ons hun laatste
snee brood
Janus trok over de IJssel heen.
Hij kwam terug met een zak aardappelen en*

*een erg zeer been
Maar eindelijk toch de bevrijding kwam
en de vijand² gelukkig eindelijk de benen nam
We waren vrij in ene nacht,
Hanna en Janus hadden hun schone maar
moeilijke taak volbracht
Zij hebben met Gods hulp ons leven gered.
Daarom is voor hun hulp mijn enig gebed :
Dat God hen zegene en nog menig jaar
hen voor elkander en hun kinderen spaar'.*

Het was muisstil toen ik het voorlas. Iedereen
luisterde en het werd velen te machtig. Ja, ik
voelde zelf ook een brok in mij keel. Die ene zin
hè... zij hebben ons met Gods hulp gered...

Auke Hoekstra

Noten:

1. Konrad Adenauer (5-1-1876 – 19-4-1967), was de eerste bondskanselier van Duitsland na de Tweede Wereldoorlog, van september 1948 tot oktober 1963.
2. Oorspronkelijk stond hier de mof. Mevr. Lindheimer wilde dit nu veranderd zien in de vijand. Ook in het interview mocht het woord 'mof' niet worden gebruikt.

Wandelend op de Bolensteinsestraat

In de zomer van 1941 of 1942, het Huis Bolenstein op de achtergrond werd in 1943 van de witte pleister ontdaan, wandelen vijf jongemannen ontspannen in een zomers ochtendzonnetje over de Bolensteinsestraat. Slechts van één van hen kennen we de naam. Dat is die van de eerste jongen van rechts, A.J. (Tony) Wigmans, de op 4 maart 1925 geboren zoon van de eigenaar van café 't Vissertje, dat iets verderop in de straat ligt. Vier van de vijf jongens dragen behalve een keurig colbertje een zogeheten

plusfour, zoals nu de spijkerbroek, dan het geëigende kledingstuk van bijna alle manlijke scholieren op MULO en HBS. Tony Wigmans zat ook op de MULO en mogelijk kent hij de jongens die hem vergezellen daarvan. Het zouden ook muzikanten kunnen zijn van het bandje waarin hij speelde. Graag zouden we voor de huidige eigenaresse van de foto, mevrouw J. de Ruiters-Wigmans, willen weten wie de andere personen zijn en wat hun onderlinge relatie was. Hiervoor doen we zoals gebruikelijk in deze rubriek een beroep op de grote kennis van de lezers. Helaas verliep het leven voor Tony niet zo zonnig als het er op deze foto nog uitziet. Kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog werd hij als dienstplichtige opgeroepen om bij de Koninklijke Landmacht te dienen en als soldaat bij de infanterie naar Nederlands Indië gezonden, waar hij op 8 augustus 1947 bij Leuwiliang – dat ligt in de buurt van Bogor op West Java – tijdens een militaire actie het leven liet. Op de militaire erebegraafplaats Menteng Pulu in Jakarta ligt hij, de enige Maarssense militair die na 1945 in Nederlands Oost-Indië sneuvelde, begraven.

Naar aanleiding van een vorige aflevering, (zie nr.17) met een foto van het ketelhuis van de kininefabriek kwamen verschillende reacties bij mij binnen. Zodoende kan ik nu melden, dat die foto omstreeks 1960 is gemaakt tijdens een grote reparatie van de Stork-stoomketel. De voor de fabriek noodzakelijke stoom wordt dan tijdelijk geleverd door twee stoomboten van de firma Van Loon uit Vreeswijk. Het oude ketelhuis is in 1969 gesloopt, de bijbehorende schoorsteen in 1970. De korenmolen is in 1904 door de gebroeders De Ridder gekocht en in 1939 aan de fabriek doorverkocht. Waarna hij nog wel enige tijd als molen dienst deed. Helaas is de molen, dan inmiddels gedegradeerd tot werkplaatsje en opslagruimte, in 1968 gesloopt. Slechts de naam Molenweg herinnert ons nog aan zijn bestaan.

Over de foto, van De Opbuurenbrug (zie nr.18), schreef Theo Schouten uit Tienhoven mij, dat deze afkomstig is uit het blad "Utrecht Woord in Beeld" en dat deze brug op zaterdag 26 mei 1933 officieel in gebruik is genomen door M.H. Eggink, de Burgemeester van Maarssen, Ir. Bakker van Rijkswaterstaat en vele genodigden.

Heeft u op- of aanmerkingen n.a.v. deze rubriek, of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan:

J.H. Sagel, V. Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, Tel: 561457, e-mail: jhsagel @ zonnet.nl

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten? leuk eatten!

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Laan van Niftarlake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0846 - 23 13 82

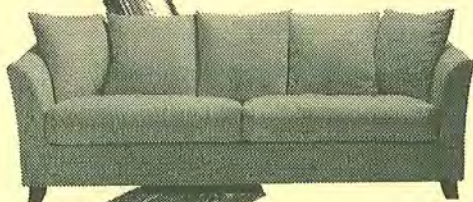
TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

WoonArt

Ruim 40 jaar in Maarssen!

WoonArt VAN WAAY - alles tussen vloer en plafond

Nassastraat 18 • Maarssen • Tel. 0346 - 561897 • Fax 0346 - 570097

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA/T/M VRIJ 8.00-12.30 / 13.30 - 18.00
VRIJDAG AVOND 19.00/21.00
ZATERDAG 8.00-16.30
WOENSDAG GESLOTEN.

NASSAUSTRAT 105
3601 BD MAARSSSEN
0346-561615

**BOUWBEDRIJF
DE JAGER**

Bouwbedrijf De Jager
Tuinbouwweg 33
3602 AT Maarssen
Tel. 0346 - 552454
Auto 0653 - 442034
Fax 0346 - 551920

- Voor verbouwingen
- Aanbouwen
- Badkamers
- Keukens
- Div. onderhoudswerken